Ἔτος Α'.—Ἀριθ. 5 Κυριακὴ 28 Φεβρουαρίου 1888 Τιμᾶται λεπτῶν 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΑΙΡΕΣΕΙΣ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ

ΜΟΝΟΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ο ΔΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΓΑΜΟΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

Ο ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ

ΠΩΣ ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΠΕΛΘΕΡΑΣ ΜΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Τῇ 10 Φεβρουαρίου 1888 ἐν Μανσούρᾳ

Φίλτατε,

Εὑρίσκομαι ἐν μέσῳ Αἰγύπτῳ. Μὴ μοι ζητήσητε πληροφορίας περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ Σλήμαν, διότι δὲν ἔχω εἰδήσιν. Πολὺ ὀλίγον ἀνακατώνομαι εἰς τὰ ἀρχαιολογικά, καὶ μαλιστα ἀφ' οὗ ἐρχομαι κατ' εὐθειαν ἀπὸ τας Ἀθήνας, ὅπου ἡ ἀρχαιολογία θεωρεῖται ὡς μορμολύκειον παρατῶν τὴν ἡσυχίαν καὶ τοὺς περιπάτους τῶν κατοίκων. Θὰ σας γράψω τὰ περὶ ζώντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ζῶ, θὰ σας περιγράψω τί εἶνε αὐτὸς ὁ πολυμνήστος Νεῖλος καὶ πῶς διάγουσιν οἱ μελαψοὶ του κατοίκοι. Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπὸν ἀπὸ τὴν πρώτην νύκτα.

Τὴν πρώτην νύκτα τὴν διῆλθον ἀρκετὰ δυσαρέστως. Ἐπάλαιον κατὰ στίφους κωνώπων, οἵτινες εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀρτίαν τροφήν. Καὶ τί κώνωπες! τεραμέγιστοι, μὲ πόδας ὑψηλοὺς ὡς καλάμους, καὶ πελώριοι ὡς στρουθοκάμηλοι. Καθ' ὅλον τὸ ἔτος νέμονται διαρκῶς τὰς παρειὰς καὶ τοὺς βραχίονας τῶν γλυκαμμάτων αἰγυπτηνῶν. Οἱ εὐρωπαῖοι, ἀνθρώποι ἐπιχειρηματίαι καὶ συνειθισμένοι εἰς τοὺς ἀμυντικοὺς ἐξοπλισμοὺς, οἵτινες τὴν σήμερον εἶνε en vogue, στήνουσι τὸν λευκὸν οὐρανὸν τῆς κουνουπιέρας ἄνωθεν τῶν κλινῶν καὶ οὕτω ἀποφεύγουσι τοὺς ὀχληροὺς βόμβους καὶ τὰ οὐχὶ τόσον ἐρωτυλὰ τσιμπίματα τῶν μικρῶν τούτων ἐγχωρίων. Αὐτοὶ ἦσαν, βλέπετε, τὰ πρῶτα ὄντα μεθ' ὧν ἦλθον εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν· φέρω δ' εἰσέτι ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν τὰ ἴχνη τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου μαρτυρίου. Ἀνηγέρθην τοῦ ὕπνου ἀληθῶς ecce homo! Μετὰ τὸ ἐλεεινὸν ταξείδιον, μετὰ τὴν φρικώδη τριχυμίαν, καὶ ἡν ἀποστιγμῆς εἰς στιγμὴν περιέμενον τὴν κατεπόντισιν τῆς θαλαττοῦς «Βεχέρας» ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μετὰ κάματον τοσοῦτον ἐξαντλητικὸν, αὐτὴ ἡ μουσηγέτις χορεία τῶν πτερωτῶν παγνυχίων ἐξαπόδων τῆς Ἀφρικῆς δὲν ἦτο τόσον ἱκανὴ νὰ μὲ ἐπαναφέρῃ, οὔτε εἰς τοὺς πατριαρχικοὺς χρόνους τοῦ Ἰωσήφ, οὔτε εἰς τὰς χρυσὰς ἡμέρας τῆς ὡραίας Κλεοπάτρας.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια

Ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἣν πρώτην ἐπεσκέφθην, εἶνε γυμνόπους αἰγυπτία μὲ μεγαλοπρεπῆ πτέρα εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τιμαλφεῖς λίθους εἰς τὸν τράχηλον. Ὅταν εἰσέρχεσθε εἰς τὸν λιμένα φρίττετε. Ἐκεῖνα τὰ ἀλαλάζοντα πλήθη τῶν μαύρων, ὅτινα ἀναρριχῶνται ὡς πίθηκοι ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου, σᾶς περικυκλοῦσι μὲ τὰς ἀγρίας φωνὰς των, πλόωσιν, ἁρπάζουσι παν τὸ προστυχόν, τὰς ἀποσκευὰς, τὰς βαλίτσας καὶ τοὺς ταξειδιωτικοὺς σάκκους, κατέρχονται καὶ ἀνέρχονται, κρεμῶνται εἰς τὰ σχοινία, εἰς τὰς κλίμακας, ὁρμῶσιν εἰς τὰς λέμβους καὶ ἐπ' αὐτῶν πάλιν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, πρὸς σύλληψιν νέας λείας, ὦ!

εἶνε φρικαλέον θέαμα. Σᾶς ἀπεύχομαι νὰ τὸ ἐπιζητῆτε. Ἔμενον ἐπὶ πολὺ ἐνεὸς, ἐκύτταζα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, δὲν ἤξευρον τί συμβαίνει· τοὺς ἐξέλαβον ὡς τὰ βάρβαρα πλήθη τοῦ Ξέρξου ναυμαχοῦντα ἐν Σαλαμῖνι. Φωνάζουν οὕτω σφοδρῶς καὶ ἀγρίως, ὥστε φαντάζεταί τις ὅτι σφάζονται, ὅτι πνίγονται. Μετὰ τὰς δραματικὰς ταύτας σκηνάς, ἐπιβιβάζεσθε ἐπὶ τῆς προκυμαίας, ὅπου πλέον σᾶς παραλαμβάνει ὁ ἀχώριστος ἀφρικανὸς σύντροφός σας . . . ὁ καύσων. Ἔτυχον ἐπάνω εἰς τὰς δεινὰς ἐπιδρομὰς τοῦ χαμψίνι (ληβός). Καταβάλλεσθε, ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνέ πω, βαρεῖα, ὁ δὲ οὐρανὸς κατηφής· ἀλλ' αὐτὸς ὁ καιρὸς εἶνε παροδικὸς, διότι ἐν γένει ἡ θερμοκρασία εἶνε εὐάρεστος. Μερικαὶ παράγκαι, δίκτυα σωστὰ ὡς ἐκ τῶν μεγάλων χαραμαδῶν, ἐπὶ τῆς παραλίας, σημαίνουσι τὸ Τελωνεῖον. Εὐτυχῶς δὲν εἶνε τὸ ἀπάνθρωπον Τελωνεῖον τοῦ Πειραιῶς, ὅπου κυττάζουσι καὶ εἰς τὰς ἐμβάδας μήπως ἀνακαλύψωσι φύλλα σιγαροχάρτου καὶ φιάλας πετρελαίου. Εὐκόλως ἐγλύτωσα ἐκ τῶν χειρῶν των μὲ μικρόν τι παξίσι. Τὰ ἀμάξια τῆς Ἀλεξανδρείας εἶνε δίτροχα, σεσαθρωμένα, μὲ ἐσκωριασμένους τροχοὺς καὶ ρυπαρὰ καθίσματα, ὡς τὰ τῶν ἐπαρχιῶν μας. Οἱ ἀμαξηλάται εἶνε μαῦροι, εὐφυεῖς ὡς ὅλοι οἱ ἄραβες καὶ καταλαμβάνοντες ὅ,τι γλῶσσαν θέλετε. Μὲ τὸ πρόσταγμα subito allà cita, ὁ ἄραψ ἡνίοχος μαστίζει τοὺς ἵππους, καὶ τὸ ὄχημα φεύγει, κροταλίζον σπαρακτικῶς ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου. Ἡ παρέλασις διὰ τῆς πελαιᾶς συνοικίας τῆς Ἀλεξανδρείας ἐνθυμίζει τὴν ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν — Πειραιῶς πρὸς τὸ Μοναστηράκι ἄνοδον. Ἐννοεῖται, ὅλα ἐνταῦθα εἶνε εἰς τὸ τετράγωνον, διότι ἐκεῖ εἶνε ἕλληνες, ἐδῶ δὲ ἀραπάδες. Ἡ μιζέρια φωνάζει πανταχοῦ· ἄνδρες μὲ ράκη, βρωμεροὶ καὶ χαῦνοι· γυναῖκες ρυπαραὶ μὲ παραμεμορφωμένα μὲ ξύλα πρόσωπα, ἐκ βλακώδους συνηθείας· παῖδες καὶ γέροντες τῇδε κἀκεῖσε ὠχροί, στυγνοί, ἡμίγυμνοι μὲ κατεστραμμένους ὀφθαλμοὺς καὶ μαῦροι ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας. Ἀπὸ παντοῦ αἰσθάνεσθε μίαν ἰσχυρὰν δυσοσμίαν· τὰ καταστήματα εἶνε ἀντάξια τῶν κατόχων αὐτῶν, πενιχρὰ, ρυπαρὰ, σκοτεινὰ καὶ ὑγρά. Φύρδην μίγδην τὰ πάντα, ἄλλος τρώγει, ἄλλος κτίζει ἄλλος ξεψειρίζεται, ὅλοι πλησίον ὁ εἷς τοῦ ἄλλου μὲ μεγάλην ἀπάθειαν καὶ ψυχραιμίαν. Ὅταν πρόκειται νὰ ὁμιλήσωσι, φωνάζουσιν ὡς ἐὰν ἦτο καυγᾶς, αἱ γυναῖκες βάλλουσι τρομερὰς κραυγὰς, δὲν διαφέρουσι κατ' οὐδὲν ἀπὸ ἄνδρας, κτίζουσιν, ἀχθοφοροῦσι, τρέχουσι καὶ κάθηνται ἐπὶ τῶν ὁδῶν ὡς ἐκεῖνοι.

Ἀλλ' αἴφνης τὸ ὄχημα παρακάμπτει, καὶ ὡς ἐὰν ἤρετο ἡ αὐλαία, αὐτοστιγμεὶ τὸ θέαμα παραλλάσσει, ἡ δὲ νῦν ἀναπτυσσομένη εἰς τὰ ὄμματά σας εὐρεῖα ἀναπεπταμένη Πλατεῖα τῶν Consuls, σᾶς παριστᾷ θέαμα ὅλως διάφορον καὶ ἀντίθετον. Τρίβετε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ σᾶς φαίνεται ὡς ὄνειρον ἡ φρικώδης ἐκείνη ὁδοιπορία ἣν πρὸ ὀλίγου ἐκάματε. Ἡ πλατεῖα εἶνε μεγαλοπρεπεστάτη καὶ καθαρὰ, μὲ φυτείαν πλουσίαν, ἣν θὰ ἐζήλευον αἱ Ἀθῆναι, καὶ οἰκοδομήματα ἐκτάκτου καλλονῆς. Τὰ Δικαστήρια πρωτεύουσιν· εἶνε τέχνης ἀρχιτεκτονικῆς ἀπαραμίλλου ὑποδείγματα. Ὦ Ἀθῆναι μου, πρώτη χώρα, τί νὰ εἴπῃς, σύ, περὶ τῶν Δικαστηρίων σου! Καὶ ἔχουσιν ἐν τούτοις αἱ Ἀθῆναι σχετικῶς τοὺς περισσοτέρους δικηγόρους τοῦ κόσμου . . .

Ἐπὶ τῆς πλατείας, εἰκτρὰν θέαν ἐμποιοῦσι τὰ ἐρείπια τοῦ καταπυρακτωθέντος πρὸ βραχυτάτου χρόνου μεγίστου οἰκοδομήματος. Τὸ πῦρ ἐπήνεγκε τὴν ἐντελῆ παραμόρφωσιν τοιούτου κάλλους, τοιούτου πλούτου! Εἰς ἑκατομμύρια ἀνέρχονται αἱ ζημίαι καὶ δυστυχῶς πολλοὶ τῶν ζημιωθέντων ἦσαν ὁμογενεῖς μας. Ἡ αἰφνιδία αὕτη μεταβολὴ ἀπὸ τῆς οἰκοιείας τῶν αὐτοχθόνων εἰς τὴν πλατεῖαν εἶνε τοσοῦτον καταπληκτικὴ, ὥστε εὐθὺς ὁ ταξειδιώτης διακρίνει τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ φελάχου καὶ εὐρωπαίου. Ἐδῶ πλοῦτος, κίνησις, κομψότης, εὐπρέπεια, καθαριότης καὶ γέλως, ἐκεῖ ρυπαρότης, πενία, χαυνότης, ἀκοσμία καὶ ἀποκτήνωσις.

Τὰ ἑλληνικὰ τὰ ἀκούετε κατὰ πᾶν βῆμα· οἱ ἕλληνες εἶνε πανταχοῦ παρόντες· πλημμυροῦσι τοὺς δρόμους, τὰ καφφενεῖα, τὰ καταστήματα καὶ τοὺς σιδηροδρόμους. Πλεῖστα καὶ ὡραιότατα καφφενεῖα, κουρεῖα, ἑστιατόρια, ἀρτοποιεῖα, εἶνε ἑλληνικά· ἀφίνομεν ὅτι παντοπωλεῖον δὲν ὑπάρχει μὴ ἑλληνικόν. Βγάλτε τὸν ἕλληνα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἶνε ὁ ἄριστος τῶν ἀνθρώπων. Ἐκεῖ, ἐντὸς τῆς μεμιασμένης ἐκείνης ἀτμοσφαίρας μας, ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ μᾶλλον εὐθεῖς χαρακτῆρες τὴν βδελυρὰν ρουτίναν. Ὡς καὶ ἐφημεριδοπώλην ἀκόμη εἴδομεν ἐκεῖ ἐν τῷ σταθμῷ. Εἶνε γέρων· ἡ ρίς του κατερχομένη ὡς ράμφος κινδυνεύει νὰ προσκολληθῇ ἐπὶ τῆς κάτω σιαγόνος. Εἶνε θεοπόνηρος καὶ ἀστεῖος ὡς ὅλοι οἱ ρωμηοί. Πωλεῖ κάτι ἐφημερίδας τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος.

Οἱ δήμαρχοι

Οἱ δρόμοι τῆς Ἀλεξανδρείας εἶνε πλατεῖς ὡραῖοι καὶ καθαροί. Οἱ δήμαρχοί μας δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην νὰ ὑπάγωσιν εἰς Παρισίους. Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶνε γειτονοποῦλά μας, μόνον ὀλίγαι λεῦγαι Ποσειδῶνος μᾶς χωρίζουσιν. Καθ' ἑκάστην καταβρέχουσι μέχρι τῶν ἀπωτάτων μερῶν τῆς πόλεως, αἱ δὲ ἀκαθαρσίαι συλλέγονται μετὰ μεγάλης ἐπιστασίας. Ἐκεῖ δὲν ἔχουσι Δήμαρχον, οὔτε δημαρχικὰς ἐκλογὰς μὲ ντατούλια καὶ λαοῦτα, μὲ ἐλαίας καὶ μυρσίνας, ἀλλ' ἔχουσι τὸ σύστημα τῶν δημογερόντων (Σεχίδων). Ἑκάστη συνοικία ἔχει ἰδίον σέχην, ὅστις φροντίζει περὶ τῆς καθαριότητος, περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν φόρων κλπ. εἶνε ὁ βασιλίσκος τῆς συνοικίας, χρησιμεύων καὶ ὡς μικρὸς δικαστὴς εἰς τὰς τῶν πολιτῶν μικρὰς διαφοράς. Ὅπως διορισθῇ δ' ὅμως, ἀπαιτοῦνται πλεῖστα προσόντα, ἰδίως ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ὅπως ἐκλεχθῇ Σέχης δέον νὰ κέκτηται ἀκίνητον περιουσίαν, νὰ ᾖ δὲ καὶ ἐγράμματος, οὕτω δὲ κλείεται ἡ ὁδὸς εἰς τοὺς τυχοδιώκτας καὶ φερεοίκους.

Οἱ φελάχοι

Ὁ πληθυσμὸς εἶνε κατὰ τὴν σκευασίαν τῶν ἐδωδίμων Mixed-Pickel. Ὅλος ὁ κόσμος στέλλει δείγματα. Αἱ φάτσαι τῆς παγκοσμίου ἀνθρωπολογίας. Ρῖνες μεγάλαι καὶ μικραί, γρυπαὶ καὶ εὐθεῖαι κίτρινοι καὶ ἐρυθραί, ὀφθαλμοὶ μεγάλοι, σπινθηροβολοῦντες κάτωθεν φοβερῶν ἀψίδων, δύο ὡραίων ὀφρύων, ἢ καὶ γλαυκοὶ φέροντες τὸν οὐρανὸν τῆς Γερμανίας, τὰς χιόνας τῶν Ἄλπεων ἢ καὶ τὰς κορυφὰς τῶν Ἀπεννίνων. Οἱ ἄραβες εἶνε ὅλοι ἰσχυροὶ καὶ λεπτοί, ἔχουσι μέλη μακρὰ καὶ παραστήματα συμμετρικώτατα καὶ εὔγραμμα. Πόδες μεγάλοι, χεῖρες μακραί, παλάμαι πλατεῖαι, ὀφθαλμοὶ μέλανες ὡς πίσσα καὶ κεραυνοβολοῦντες. Εἶνε κίτρινοι μὲ στρῶμα ἡλιοκαύματος. Ὡραῖοι τύποι ἐν γένει· ρῖνες εὐθεῖαι ἢ καὶ ὀλίγον γαμψαί, χείλη πλατέα καὶ ἀναπεπταμένα, μύστακες λεπτοί, κόμη ἐν χρῷ κεκαρμένη καὶ πώγωνες μυτεροί. Φωνάζουσιν ἰσχυρῶς, τρέχουσιν ὡς λαγωοὶ καὶ κάθηνται ὡς πίθηκοι. Εἶνε εὐκαμπτότατοι καὶ ἐλαστικώτατοι, εἷς ἄραψ εἶνε ἄξιος νὰ διέλθῃ καὶ δι' ὀπῆς τηλεβόλου. Εἰς τὰ πλοῖα κρέμανται ὡς γαλαί, ὁμοιάζουσι κατὰ τοῦτο τοὺς ἰδικούς μας ναύτας. Οἱ ἄραβες εἶνε ἐργατικώτατοι καὶ ὀλιγαρκέστατοι ἅμα, ρωμαλεώτατοι δέ. Ἀντέχουσιν εἰς τὰ ψύχη καὶ εἰς τοὺς φοβεροὺς καύσωνας, τρεφόμενοι ἐλεεινά· κρέας δὲν τρώγουσι — ποῦ νὰ εὕρωσι χρήματα! Ἐὰν ἀνέτεμον τοὺς στομάχους των, ἴσως εὕρισκον ἐντὸς μόνον . . . κυάμους. Ζῶσιν ἀθλιέστατα ἐν κακομοιρίᾳ καὶ κακουχίαις· ἐν τούτοις δὲν ἀσθενοῦσι πολύ. Ἀλλὰ μήπως ὑπάρχει στατιστική! . . Δὲν παραδέχονται ἰατροὺς — τί καλὰ κάμνουν! — Ὡς ἰατρὸν ἔχουσι μόνον τὸν Θεόν.

Αἱ ἀράπισσαι

Αἱ γυναῖκες εἶνε φύσει ὡραῖαι, ἀλλὰ θέσει ἀσχημότατα· ἐὰν εἶχον ἄλλην θρησκείαν, ἐὰν ἔζων ὑπὸ ὅρους ὑγιεινοτέρους καὶ ἀνθρωπινωτέρους, θὰ ἦσαν χωρὶς ὑπερβολὴν πλάσματα. Παραμορφοῦνται μυριοτρόπως· ἔχουσι τὴν μανίαν νὰ κρύπτωνται, μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφίνουσαι ὁρατούς, ἐπὶ δὲ τῆς ρινὸς προσάπτουσι στρογγύλον ἐπικεχρυσωμένον ξύλον, εἶδος κουβαρίστρας, ὅπερ τὰς καθιστᾷ ἀποτροπαίους. Τί εὑρίσκουσιν εἰς αὐτὸ τὸ ἔθιμον, μένει δι' ἡμᾶς μυστήριον. Ἐν ξύλον ἐπὶ τῆς ρινὸς, — μὴ χειρότερα! Ἔχουσιν ἐν τούτοις ὡραῖα παραστήματα μὲ στιβαροὺς βραχίονας καὶ ἀκάμπτους κορμοὺς, κεφαλὰς δὲ σιδηρᾶς. Φέρουσι μέγιστα βάρη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, χωρὶς οὐδὲ τὸ παράπαν νὰ τὰ ὑποστηρίζωσι μὲ τὰς χεῖρας. Δύνανται νὰ φέρωσιν οὕτω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἑκατὸν ὀκάδας. Εἴδομεν γυναῖκας βαστάζούσας καλάθους μὲ τέσσαρας καὶ πέντε ἀμνοὺς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Τὶ κεφάλια εἶνε ἐκεῖνα· οὔτε σιδηρᾶ, ἐὰν ἦσαν δὲν θὰ ἀντέχον τόσον! Μ' ὅλον δὲ τοῦτο, βαίνουσιν ὡς καρυάτιδες· ὑπὸ τὸ φοβερὸν τοῦτο βάρος, ὑφ' ὃ μία ἑλληνὶς θὰ ἐξητμίζετο, αἱ αἰγυπτίαι δὲν κάμπτουσι ποσῶς· ἵστανται ὡς λαμπάδες εὐθεῖαι καὶ στιβαραὶ, μὲ τὴν ἁπλῆν ποδήρη των ἐσθῆτα παρέχουσι θέαν καταχθονίων θεαινῶν.

Ἡ Μανσοῦρα

Ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἀνεχωρήσαμεν εἰς Μανσοῦραν, τριτεύουσαν πόλιν τῆς Αἰγύπτου. Ἐν Τάντᾳ αἱ γραμμαὶ διασταυροῦνται ἐξ ὧν ἡ μία ἄγει πρὸς Κάϊρον, ἡμεῖς ἐλάβομεν τὴν διὰ Μανσοῦραν. Εἶνε πολίχνη ἔχουσά τι τὸ ἰδιαίτατον, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ πλείστων Ἑλλήνων. Κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Νείλου, ἐπὶ τῆς ἑτέρας ὄχθης τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ὅτε ἐφθάσαμεν μετὰ πεντάωρον σιδηροδρομικὴν πορείαν, ἦτο ἤδη νύξ. Κατέβημεν εἰς τὸν ποταμόν, ὅπου πολλαὶ λέμβοι μὲ τοὺς μαύρους των λεμβούχους ἀνέμενον ὅπως μᾶς μεταφέρωσιν εἰς τὴν ἀντίπεραν κειμένην Μανσοῦραν. Ἐκεῖνο τὸ νυκτερινὸν ἐπὶ τοῦ Νείλου ταξείδιον εἶχέ τι τὸ ρωμαντικόν· οἱ ἄραβες ἐν τῇ μελαίνῃ νυκτὶ μὲ τοὺς ἀστράπτοντας ὀφθαλμοὺς καὶ τοὺς λευκοὺς των ὀδόντας, ἐφαίνοντο ὡς χάρωνες ἐπὶ τῆς Ἀχαιρουσίας λίμνης, κωπηλατοῦντες ἔμελπον ᾆσμα τι ἀραβικόν, (ὁ θεὸς νὰ τὸ κάμῃ ᾆσμα!) μὲ τὸν χρόνον τῆς κώπης.

Τὴν ἐκλεκτὴν κοινωνίαν τῆς Μανσούρας τὴν ἀποτελοῦσιν σχεδὸν οἱ Ἕλληνες· εἶνε πλούσιοι καὶ πολλοί, μὲ ἐθνικὰ αἰσθήματα. Ἔχουσιν ἐκκλησίαν καὶ Σχολεῖον ἀστράπτοντα ἐκ καθαριότητος — εἶνε λευκὴ κηλὶς ἐν μέσῳ τῆς βρωμερᾶς ἀραπιᾶς. Ὁ ναὸς εἶνε ὡραῖος, μέγας καὶ καινουργής, λειτουργεῖ δ' ἐν αὐτῷ ἕλλην Ἀρχιμανδρίτης λόγιος καὶ καλλίφωνος. Τὴν τε ἐκκλησίαν ὡς καὶ τὸ Σχολεῖον διατηρεῖ ἡ ἐνταῦθα ἑλληνικὴ κοινότης. Αἱ ἁγιογραφίαι τῆς ἐκκλησίας εἶνε πολὺ καλαί.

Ὁ κουρεὺς

Κανεὶς δὲν θὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἐν Μανσούρᾳ θὰ εὕρῃ κουρεῖον ὡς τὰ ἐν τῇ ὁδῷ Σταδίου. Καὶ ἐν τούτοις, ὁ ἐκεῖ ἕλλην κουρεὺς ἔχει κατάστημα εὐπρεπέστατον. Ἐν μέσῳ τῶν ρυπαρῶν καὶ παραμεμορφωμένων ὁδῶν τῆς κώμης, ἀπαντᾷ τις τὸ κουρεῖον τοῦ ροδόχρου ἕλληνος, μὲ τὰς μικρὰς του μπαρμπέτας, οὗ ἡ δεξιὰ χεὶρ ξυρίζει μὲ τόσην τέχνην, ὅσον οἱ συνάδελφοί του εἰς τὰ βουλεβάρτα τῶν Παρισίων. Ἰδοὺ πῶς οἱ Ἕλληνες καθίστανται διὰ τῶν εἰρηνικῶν ἔργων οἱ ἐκπολιτισταὶ τῆς Ἀνατολῆς. Δὲν εἶνε πολιτισμὸς νὰ διατηρῶνται ὑπὸ ἑλλήνων ἐν μέσῳ Αἰγύπτῳ, τὰ κάλλιστα κουρεῖα, τὰ κάλλιστα σχολεῖα καὶ ἐκκλησίαι, τὰ ἄριστα ἀρτοποιεῖα, ξενοδοχεῖα, ζαχαροπλαστεῖα καὶ παντοπωλεῖα ἀκόμη; Τὶ θὰ ἦτο ἡ Μανσοῦρα, ἐὰν οἱ ἕλληνες δὲν εἶχον τὰ μᾶλλον εὐπρεπῆ καὶ ὡραῖα καταστήματα. Χάρις εἰς ἐπιχειρηματίαν καὶ εὐφυᾶ ἕλληνα, ἔχει ἡ αὐτὴ κωμόπολις καὶ θέατρον. Χθὲς τὴν νύκτα ἤμην ἐν αὐτῷ, ὅπου ἀνέγνωσα μέγα ἑλληνικὸν πρόγραμμα ροδόχρουν, ὡς τὰ ἐν Ἀθήναις τῶν ἑλληνικῶν θιάσων. Διὰ μίαν στιγμὴν συνεκινήθην ἀναλογισθεὶς ὅτι ἐν τῷ βάθει τῆς Αἰγύπτου εἰς τὰ πέρατα τοῦ πολιτισμοῦ, ἀκροᾶται τις τὰ νεαρὰ προϊόντα τῆς μικροσκοπικῆς μας Μούσης. Ὅπου δήποτε καὶ ἂν περηλθον ἐνταῦθα, ἐπείσθην ὅτι ὁ ἕλλην ἐκπροσωπεῖ ἄριστα τὴν πρόοδον καὶ τὸν πολιτισμόν. Ἴσως ὁ κ. Τρικούπης δὲν εἶνε τῆς αὐτῆς ἰδέας· ἀλλὰ μᾶς συμπαθάει· αὐτὸς καὶ οἱ συνάδελφοί του, ἐὰν ἐφρόντιζον πρὸ τοῦ νὰ γείνωσιν ὑπουργοὶ καὶ βουλευταί, νὰ περιέλθωσιν ἅπαξ τὴν Ἀνατολὴν καὶ νὰ γνωρίσωσιν τί ἐν αὐτῇ σημαίνει καὶ ὁ μικρὸς ἕλλην, ὅτι αὐτὴ ἡ Ἑλλὰς, ὁ μαβουράκος αὐτὸς τῆς Μεσογείου, εἶνε μία ἀφανὴς μεγάλη δύνα-

μις, ἂν ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ τὴν Αὐτοκράτειραν τῆς Ἀνατολῆς εἰς μεγαλοδύναμον πολιτικὴν, ἐὰν ἐνωθῇ ὅλα αὐτὰ ὅσα ἀπὸ τὴν ἐντελῆ ἀποξένωσιν τὰ ἔχει ἑλληνικὰ σύμμορφα, οὐδὲ θὰ φείσῃ τὰ κέρδη, ἐὰν ἐπιδοῦν τὰ νέα ἔθνη. Ἂς εἴχομεν ἕνα Θέρσαν, ἕνα Βισμαρκ ἢ Κοσσοῦθ, καὶ θὰ ἐπετεύχετο τὸ ἱερὸν ὅνειρον ἐθνικὸς ἀνδρεῖος. Ἐπιμένει, μετὰ ἐξηκονταετῆ ὅλην, ἀνέκαθεν ἐν τῷ ἐθνικῷ ἡμῶν ἄδυτον μία ἑλληνικὴ σελὶς ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Δικαιοσύνης, τὸ ὄρος τῆς ἀρετῆς, τὸ ἔργον δὲ ἐξόχως τοῦ ἐθνικοῦ ἐργάτου τῆς Ἑλλάδος, — ἡ κλῆσις εἶναι μεγίστη — τοῦ μεταφυτεύσωμεν ἐνταῦθα ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων τῆς αἰγυπτιακῆς κτιμόλοιπα ἢ ἀλλεγόρια καὶ Σφίγγας τῶν ἀρχαίων. Ὅλοι οἱ ἑλληνίζοντες ἀναξιοῦσι βλασφημοῦσι κατὰ τῆς ἐνταῦθα μεταβολῆς. Κλίνομεν πολὺ εὐγενῶς νὰ ἐπιτρέψωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὅτι δὲν κατορθώσαμεν ἐκεῖνο, ὃ ἐπιθυμοῦμεν ὁ ἐγὸ ἀτιμόπλοιος τὴν ἀδελφὴν μας Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ἑλληνικωτέραν τῶν πόλεων, μετὰ τὰς Ἀθήνας.

Κάτω, ἡ τοῦ ἐν τούτοις κεφαλὴ σὺ τῶν κατεθλιμμένων σταθῶν! Ἡ Ἀλεξανδρεία ἡτις ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐπὶ ἐνιαυσίαν ἑλληνοπρεπῆ, ἡτις εἶπε κόρη τοῦ ἑλληνισμοῦ, ἡτις συμφέρουσα ἐπὶ τόρους αἰῶνας τῶν εὐτυχιῶν καὶ συμφορῶν αὐτοῦ, ἡ ἀγία πατρὶς τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν σοφῶν ἐξηγητῶν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἡ ἑστία τοῦ ἑλληνοπρεποῦς πολιτιστικοῦ πνεύματος τῶν Ἑλλήνων, αὐτὴ ἡ παναρχαία ἑλληνικὴ πόλις ἡ τοσαύτας ἀστεροειδεῖς μὲ τὰς ἀστραπὰς τῆς ἀνθρωπότητος ἐπιδείξασα ἐν τῷ ἀστρικῷ αὐτῆς ἐνθουσιασμῷ, ἡ ἀνεγείρασα τὴν ἀκρόπολιν τῆς ἀνθρωπότητος

νει ἐπίσης ἐνίοτε καὶ νὰ ὑποχρεοῖ ἑτέρους εἰς γάμον, ὅταν εὑρίσκῃ τὸ τοιοῦτο συμφέρον ὑπὸ ἔποψιν ἠθικὴν καὶ οἰκονομικήν. Οἱ νέοι δὲν νομίζουσιν ὅτι δικαιοῦνται νὰ ἐνεργῶσιν ἐναντίον τῆς θελήσεως τῆς συνελεύσεως. Ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς σπουδαιότητος τοῦ προσώπου, ὅπερ παριστῶσιν αἱ συνελεύσεις τῶν χωρικῶν εἰς τὰ γαμήλια ζητήματα, ἀναφέρομεν τὸ περίεργον συμβάν, ὅπερ ἐγένετο πρὸ δεκάδος ἐτῶν. Ἐν τινι κώμῃ, οἱ χωρικοὶ εὗρον ἐπικίνδυνον νὰ ἔχωσιν ἱερέα χῆρον παρ' ἑαυτοῖς, διὰ λόγους πολλούς. Συνῆλθον λοιπὸν εἰς συνέλευσιν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἱερέως τὴν χήραν ἑνὸς στρατιώτου, ἥτις συγκατένευε νὰ γίνῃ παλλακίς του. Καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς συνελεύσεως ἀμέσως ἐτέθη εἰς ἐφαρμογήν.

Ἀλλ' ἡ συνέλευσις τῶν χωρικῶν πιστεύει, ὅτι κέκτηται τὸ δικαίωμα, οὐ μόνον νὰ συζευγνύῃ καὶ νὰ χωρίζῃ συζύγους, ἀλλὰ ν' ἀναμιγνύηται καὶ εἰς τὴν οἰκογενειακὴν ζωήν. Οἱ δυσηρεστημένοι σύζυγοι ἐκθέτουσι παράπονα ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως, ἥτις, ἀναλαμβάνει τὸ δικαίωμα τῆς τιμωρίας τῶν ἐνόχων. Εἰς πολλὰ μέρη, διὰ κακὴν διαγωγὴν καὶ διαφθορὰν, ἡ γυνὴ καταδικάζεται εἰς δημόσιον δυσφημόν. Ὁ σύζυγος, ὁ κακομεταχειρισθεὶς τὴν γυναῖκα του, καταδικάζεται εἰς πρόστιμον, κτλ.

Ἡ συνέλευσις δικάζει ὑποθέσεις ἀφορώσας κληρονομίας, διανομὴν περιουσίας, καὶ συχνάκις ἀκόμη καὶ ποινικὰς ὑποθέσεις, χωρὶς ποσῶς νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψει τὸν κώδικα. Οὕτω, τιμωρεῖ διὰ μέθην, ἀποδιώκει ἐκ τῶν κόλπων αὐτῆς τὰ ἐπικίνδυνα μέλη, καὶ εἴς τινας μάλιστα περιπτώσεις, ἀπαγγέλει ἀληθῆ θανατικὴν ποινήν.

Ἡ ἑξῆς περίπτωσις τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως ἔλαβε χώραν ἐν τῷ Κυβερνείῳ τῆς Σαμάρας, τῷ 1872. Οἱ χωρικοὶ συνελθόντες, ἀπεφάσισαν ν' ἀπομακρύνωσι τῆς κοινότητος τὸν χωρικὸν Ἀνδρονὼφ διὰ κακὴν συμπεριφορὰν καὶ διὰ κλοπήν. Μετὰ τὴν παρέλευσιν χρόνου τινός, ἐν τούτοις, ὁ διωχθεὶς ἐπανῆλθε, καὶ πρὸς ἐκδίκησιν, ἤρξατο νὰ κλέπτῃ τοὺς μὲν καὶ νὰ πυροπολῇ τὰς οἰκίας τῶν δέ, καὶ νὰ ἀπειλῇ διὰ φόνου τοὺς ἄλλους. Τότε, οἱ χωρικοὶ συνῆλθον καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐξοφλήσωσι πλέον μετ' αὐτοῦ. Τὸ ἑσπέρας, ὅλη ἡ συνέλευσις, μὲ τὸν δήμαρχον (σταρόστα) ἐπὶ κεφαλῆς, μετέβη εἰς τὸν οἶκον, ἔνθα ἐκρύπτετο ὁ ἐγκληματίας, ἐπολιόρκησεν αὐτὸν, τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε πάραυτα.

Καὶ ἐν γένει, ἡ συνήθεια αὕτη τοῦ ἀποδίδειν δικαιοσύνην ἀφ' ἑαυτῶν, εἶνε λίαν διαδεδομένη παρὰ τοῖς χωρικοῖς, οἵτινες δὲν ἔχουσι καμμίαν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τοὺς κώδικας.

Καὶ αἱ περὶ ἰδιοκτησίας ἰδέαι τῶν ρώσσων χωρικῶν εἰσὶ πρωτότυποι. Ἡ γῆ κατ' αὐτοὺς, δὲν δύναται νὰ εἶνε ἰδιοκτησία οὐδενός· ἀνήκει εἰς τὸν θεόν. Ὁ ἄνθρωπος κατέχει νομίμως μόνον ὅ,τι παράγει διὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ. Ἄρα, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ τίτλους ἀδιαμφισβητήτους ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας γαιῶν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, οἱ ρῶσσοι χωρικοὶ εἰσὶ πολλαχοῦ πεπεισμένοι, ὅτι ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος, ὁ Τσάρος θέλει προβῇ εἰς διαμοίρασιν τῆς γῆς, παρέχων εἰς ἕκαστον ἴσην μερίδα ἐδάφους, ὅσην δύναται μόνον νὰ καλλιεργήσῃ αὐτοπροσώπως. Διὸ καὶ ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν οἱ χωρικοὶ ἀρνοῦνται ν' ἀγοράζωσι γαίας παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν. «Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου θὰ λάβω αὐτὴν χωρὶς τίποτε νὰ πληρώσω» λέγουσιν, ὑπαινιττόμενοι τὴν μέλλουσαν διανομὴν τοῦ ἐδάφους.

Μόνον λοιπὸν τὰ διὰ τῆς ἐργασίας παραγόμενα προϊόντα θεωροῦνται ὡς ἰδιοκτησία, καὶ κατὰ συνέπειαν, εἰσὶν ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστα. Ἀλλ' ἐνιαχοῦ, καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ ἰδιοκτησία δὲν θεωρεῖται ὡς ἀπόλυτος. Διότι, εἰς πολλὰς ἐπαρχίας, ὅταν σιτοδεία, ἢ δυστυχία τις στενοχωρῇ τοὺς χωρικοὺς, λαμβάνουσιν, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἰδιοκτητῶν, ὅσον σῖτον εὕρωσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς ἢ εἰς τὰς ἀποθήκας, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ, ὅτι δανείζονται αὐτόν· καὶ πράγματι δὲ, μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς, ὁ κλαπεὶς σῖτος ἐπανευρίσκεται εἰς τὴν θέσιν του, τῇ προσθήκῃ καὶ τινος ποσότητος ἐπὶ πλέον, λόγῳ τόκου. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐργαλεῖα, καὶ σκεύη πολλάκις ἀφαιροῦσι, καὶ τὰ ἐπιστρέφουσιν ὅταν δὲν ἔχωσι πλέον ἀνάγκην αὐτῶν. Καὶ τὸ τοιοῦτο προέρχεται ἐκ τῶν κοινωνιστικῶν ἀρχῶν, αἵτινες εἰσὶν ἐρριζωμέναι παρὰ τῇ ρωσσικῇ κοινωνίᾳ.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν, τὰ ἔθιμα τῶν χωρικῶν ἔρχονται εἰς πλήρη ἀντίθεσιν πρὸς τὸν κώδικα. Τὰ τέκνα κληρονομοῦσι τὸν πατέρα, οὐχὶ διότι εἰσὶ τέκνα του, ἀλλὰ διότι συνειργάσθησαν μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀπόκτησιν τῆς περιουσίας. Οὕτως, ἐνῷ τὸ τέκνον τὸ ζῆσαν μακρὰν τῆς πατρικῆς οἰκίας οὐδὲν κληρονομεῖ, τὸ θετὸν τέκνον ἢ τὸ ψυχοπαῖδι ὅπερ συνειργάσθη, λαμβάνει τὴν μερίδα του. Ἐπίσης καὶ ἡ παλλακίς, ἡ συζήσασα καὶ συνεργασθεῖσα ἐπὶ πολὺν χρόνον μετὰ τοῦ ἀποθανόντος, λαμβάνει μερίδα ἐκ τῆς κληρονομίας, μεθ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου διακελεύσεις τοῦ κώδικος.

Ὁπόσον διαφόρους τῶν ἰδικῶν μας ἰδέας ἔχουσι περὶ τῆς ἰδιοκτησίας οἱ ρῶσσοι χωρικοὶ, φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐν πλείσταις περιστάσεσιν ἡ κλοπὴ δὲν θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς ὡς πρᾶξις ἐγκληματικὴ, ἀλλ' ὡς ἁπλῆ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ τοῦ κλέπτου. Καὶ οὕτως, ἡ δίκη λαμβάνει χώραν μόνον ἐὰν ὁ ἰδιοκτήτης καταγγείλῃ τὸν κλέπτην, καὶ διακόπτεται, ἅμα ὡς συμβιβασθῶσι μεταξὺ των τὰ δύο μέρη. Ἐν τῇ βορείῳ Ρωσσίᾳ, ὁ λαὸς λατρεύει τὸν Ἅγιον Νικόλαον ὡς ὀρνιθοκλέπτην· οἱ κλέπται θεωροῦσιν αὐτὸν ὡς προστάτην των, καὶ ἐπικαλοῦνται τὴν συνδρομήν του εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των. (ἀκολουθεῖ)

ΜΟΝΟΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

—

Ἂν ὑπάρχῃ νῆσος, ἥτις ὑπὸ τὰς ποικίλας αὐτῆς ὄψεις ἦν ἀξία ἀπὸ πολλοῦ ἤδη νὰ εἴχεν ἑλκύσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, ἵνα ἐγκύψωσιν εἰς τὴν μελέτην καὶ τὴν περιγραφὴν αὐτῆς, βεβαίως τοιαύτη ὤφειλε νὰ εἶνε ἡ Κέρκυρα. Ἱστορικωτάτη, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν βυζαντινῶν καὶ ἔτι πρὸς, ὅτε ὑπῆρξε τὸ καταφύγιον ἐπισήμων ἐκ τοῦ Βυζαντίου φυγόντων, ἀξία μελέτης κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρχῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔχουσα ἀνιστορήτους— διὰ τοὺς πολλοὺς— πάσας τὰς ἐποχὰς, καθ' ἃς ἐδέσποσαν αὐτῆς ξένοι κατακτηταὶ, ἱκανὴ νὰ ἐπισπάσηται τὴν προσοχὴν τῶν λογίων διὰ τὴν ἐν τῇ Ἰονίῳ αὐτῆς Ἀκαδημίᾳ ἀκμὴν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, πλουσία εἰς μαγευτικὰ τόπια, ἔχουσα ἀπαραμίλλους φυσικὰς καλλονὰς, παρουσιάζουσα ἐν πάσῃ τοῦ ἔτους ὥρᾳ τόσην γραφικὴν θαλερὰν βλάστησιν καὶ γονιμότητα, ζηλευτὴ διὰ τὸ γλυκύ της κλῖμα, διατελεῖ ξένη, ἐν τούτοις, πρὸς τοὺς πολλοὺς, τοὺς θέλοντας νὰ γνωρίσωσιν αὐτὴν ὑπὸ πάσας αὐτῆς αὐτῆς τὰς φάσεις.

Τὸ ἀξιολογώτερον μέχρι τοῦδε περὶ Κερκύρας πόνημα ἦν ἡ γνωστὴ, ἀλλ' ἐξηντλημένη ἤδη, ἱστορία τοῦ Μουστοξίδου, ὅστις, καίτοι ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν ἐπὶ τούτῳ μισθοδοτούμενος, μόλις κατώρθωσε νὰ γράψῃ ἱστορίαν αὐτῆς—ἐν τῇ Ἰταλικῇ ὅμως γλώσσῃ! — μέχρι τῶν βυζαντινῶν χρόνων, καταλιπὼν ἡμιτελὲς τὸ ἔργον, ὅτε ἀπέθανεν. Ἂν ὅμως εἶνε ἀκριβὲς, ὅπερ πληροφορροῦμαι, ὅτι ὁ ἐνταῦθα ἔγκριτος γυμνασιάρχης κ. Ρωμανὸς ἀσχολεῖται περὶ τὴν συγγραφὴν τοιαύτης τινὸς ἱστορίας, πλήρους, περὶ Κερκύρας, βεβαίως τὸ ἔργον τοῦ ἐριτίμου γυμνασιάρχου — ὅστις ἀληθῶς εἰπεῖν ἀποτελεῖ ὅασιν εὐτυχῆ μεταξὺ τῶν συναδέλφων του διὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἀκαταπόνητον φιλοπονίαν — θὰ ὑπερβάλῃ πάντα τὰ τέως δημοσιευθέντα περὶ τῆς ὡραίας ταύτης νήσου. Ἂν ὅμως ἡ Κέρκυρα δὲν ἐπεσπάσατο, ὡς ὤφειλε, πρὸ καιροῦ, τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων λογίων μας, εὗρεν ὅμως θερμοὺς θαυμαστὰς ἐκ τῶν ξένων, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἱκανὰ ἑκάστοτε περὶ αὐτῆς ἔγραψαν ἐν μονογραφίαις. Ἐκ τῶν νεωτέρων τοιούτων μονογραφιῶν, ἥτο γνωστὸν μέχρι τοῦδε τὸ ἀξιόλογον πόνημα τοῦ τέως ἐνταῦθα γεν. προξένου τῆς Αὐστρίας κ. Wasberg, ἀνδρὸς τὰ μάλα λογίου. Ἤδη ἕτερος, εἰδικώτερον ἐγκύψας εἰς τὴν ἔρευναν αὐτῆς, τυγχάνει ὁ ἐν τῷ ἐν Breslau Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς τῆς γεωγραφίας κ. Ἰωσὴφ Partsch, ὅστις, ἐπισκεψάμενος, δαπάναις τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, τὴν νῆσόν μας, κατὰ δύο περιόδους, τῷ 1885 καὶ τῷ 1886, καὶ ἐπισταμένως ἐξετάσας τὰ κατ' αὐτὴν, ἐξέδοτο ἄρτι ἄξιον πολλοῦ λόγου πόνημα, ὅπερ ἀφιεροῖ τῷ γεωγράφῳ κ. Kiepert καὶ τῷ ἡμετέρῳ γυμνασιάρχῃ κ. Ρωμανῷ. Τοῦ ἔργου τούτου πολλάκις ὁ συγγραφεὺς τινὰ τῶν ἑκάστοτε περὶ Κερκύρας γραφέντων, ἐρανισθέντα τὰ πλεῖστα ἐκ τῆς κατὰ τὸ 1824 γραφείσης καὶ ἐν χειρογράφῳ σωζομένης παρὰ τῷ κ. Ρωμανῷ πραγματείας τοῦ ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ὑπηρεσίᾳ διατελέσαντος σικελοῦ ἰατροῦ κ. Benza.

Ἡ κυρίως συγγραφὴ τοῦ κ. Partsch διαιρεῖται εἰς τρία μέρη. Ἐν τῷ πρώτῳ δίδοται ἀκριβὴς τῆς Κερκύρας περιγραφὴ γεωγραφικὴ, ἤτοι περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ὀρέων της ὑπὸ γεωλογικὴν ἔποψιν, καὶ περὶ τῶν διαφόρων γεωλογικῶν στοιχείων, ὀρυκτῶν κλπ., ποιούμενος ἐν τούτοις μνείαν τῶν ἐνταῦθα συμβάντων ἀπὸ τῆς 18 Δεκεμβρίου τοῦ 968, μέχρι τοῦ 1880 σεισμῶν, ὁπόθεν ἐξάγεται, ὅτι ἡ Κέρκυρα ἥκιστα ἔπαθέ τι σοβαρὸν ἐκ σεισμοῦ. Τὸ δεύτερον μέρος περιλαμβάνει περὶ τοῦ κλίματος, ἐκ σημειώσεων αὐστριακῶν, ἀπὸ τοῦ 1869 μέχρι τὸ 1879, περὶ τῆς θερμοκρασίας τῆς νήσου, τῶν ἀνέμων, τῶν βροχῶν, καὶ ἰδίᾳ περὶ τῶν ἐν τοῖς διαφόροις τμήμασι τῆς νήσου διαλειπόντων πυρετῶν, τὸ δὲ τρίτον μέρος περιέχει τὴν εἰδικὴν γεωγραφίαν τῆς νήσου, ὑπὸ τὴν γεωγραφικὴν αὐτῆς ἔποψιν, τὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἀκτῶν, εἶτα δὲ ἐν γένει τὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς νήσου. Τὸ τρίτον τοῦτο μέρος, πλὴν τῶν ἱστορικῶν σημειώσεων, περιλαμβάνει καὶ περὶ καλλιεργείας τοῦ ἐδάφους, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἔτη 1767, 1803 καὶ 1879, ἐν τέλει δὲ τοῦ συγγράμματος προσαρτῶνται τρεῖς καλλιτεχνικώτατοι πίνακες, ὧν ὁ μὲν εἷς χάρτης τῆς νήσου, ὁ δεύτερος γεωλογικός, ὁ δὲ τρίτος τῆς αὐξομειώσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τοῦ 1766—1879.

Τῆς ὡραίας ταύτης μονογραφῆς, ἐκδεδομένης ἐν καλλιτεχνικωτάτῃ ἐκδόσει, πληροφοροῦμαι εὐχαρίστως, ὅτι ἐπιχειρεῖ μετάφρασιν ὁ ἐνταῦθα λόγιος καὶ ἔγκριτος νεαρὸς ἰατρὸς κ. Π. Βέγιας, διακρινόμενος ἐπὶ γλαφυρότητι ὕφους, ἐγνωσμένη ἐκ προηγουμένων του δημοσιευμάτων, ἐν οἷς ἡ καλλιεπὴς μετάφρασίς του ὑπὸ τῷ τίτλῳ «Τὰ πρῶτα τῆς μητρὸς καθήκοντα». Βεβαίως ἔργον τοιοῦτο, ἀπαιτοῦν δαπάνην ἱκανὴν ἕνεκα τῶν προσηρτημένων χαρτῶν, καὶ ὅπερ ὁ κ. Βέγιας προτίθεται νὰ ἐκτυπώσῃ ἐν Λειψίᾳ, πρέπει νὰ τύχῃ τῆς ἀπαραιτήτου συνδρομῆς, οὐ μόνον τοῦ δήμου Κερκυραίων, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πετριδείου κληροδοτήματος, οὗτινος ἐκτελεσταί εἰσιν, ὁ σεβ. ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τοῦ κ. νομάρχου καὶ τοῦ κ. εἰσαγγελέως, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ἀείμνηστος Πετρίδης ἐν τῇ διαθήκῃ του διατίθησιν ἱκανὸν ποσόν, ὅπως χρησιμεύῃ ἐκάστοτε δι' ἔκδοσιν ὠφελίμων βιβλίων. Εἶμαι μάλιστα βέβαιος, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ, ἥτις εὐτυχῶς ἀπαρτίζεται παρ' ἀνδρῶν γινωσκόντων τὴν χρησιμότητα τοῦ ἔργου τοῦ κ. Partsch, θὰ προθυμηθῇ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν, ἐπισπωμένη δικαίως τὰ συγχαρητήρια πάντων.

Ἐν Κερκύρᾳ

Ι. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗΣ

Ο
ΔΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΓΑΜΟΣ

—

(Ἐκ τῶν **Πολωνικῶν Διηγημάτων** τοῦ **Sacher Masoch**)

Ἐν τοῖς ἐνακτόροις τοῖς Ὀστρόγης ἐπεκράτει ζωηρὰ κίνησις καὶ εὐθυμία. Ὁ κόμης Σαμοΐσκης, ὁ πλούσιος μεγιστὰν καὶ ἄρχων, εἶχε προσκαλέσει πρὸς θήραν ἄρκτων πάντας τοὺς εὐγενεῖς τῆς χώρας. Πάντες οἱ φεουδοῦχοι εἶχον ἔλθει, οἱ μὲν μὲ βελούδινα καὶ μεταξωτὰ ἐνδύματα καὶ ἀργυροῦς πτερνι-

στῆρας, οἱ ἰδί μὲ ἐμβαλωμένα ἐπανωφόρια καὶ χωριατικῶν ὑποδήματα. Ἐκ τῆς αὐλῆς ἐψήνετο δι' αὐτοὺς ὁλόκληρος βοῦς ἐπὶ περαστίου ὀβελοῦ, καὶ βυτίον οὐγγρικοῦ οἴνου, μεγάλου ὡς ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε, εἶχεν ἀνοιχθῆ. Μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων περισσότερον διεκρίνοντο οἱ κύριοι Μικρονόβικης μετὰ τῆς θυγατρός του Κωνσταντίας. Ἐθαύμαζον τὴν νεαρὰν κόρην, ἥτις εἶχεν ἀποτελμήσει νὰ μετάσχῃ τόσου ἐπικινδύνου θύρας, ὄχι μόνον διὰ τὸ θάρρος της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κίνδυνόν τοῦ. Ὁ πρέσβυς κόμης Στανισλάος Ζαμοΐσκης προσηγέχθη εὐθὺς νὰ γείνῃ ὁ ἱπποτής της, ὅτε δὲ ἐδόθη τὸ σημεῖον νὰ ἐκκινήσωσι, καὶ οἱ θιασῶται, χωρικοὶ ἐκ τῶν χωρίων τοῦ κόμητος, προτιγήθησαν εἰς τὸ δάσος, οἱ δὲ κυνηγοὶ καὶ οἱ προσκεκλημένοι ἠκολούθησαν ἐπὶ ἀνοικτῶν ἐλκύθρων, ἀνέσυρε τὰ ὑπόπτερα, λάμπρὸν πλοῖον παρ' ἐαυτῷ, ἐπὶ τοῦ διὰ θερμῶν κεκαλυμμένου καθίσματος, καὶ ἤλαυνεν ὁ ἴδιος τὸ ταχὺ τρίκωπον ἐλκόθρον τοῦ, δι' οὗ ἐπέτων διὰ μέσου τῶν χιόνων.

Ὅτε ἐνοποιητήθησαν πρὸς σκόπευσιν, ὁ κόμης ἐτοποθετήθη πλησίον τῆς Κωνσταντίας, καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ ἀνταλλάξωσι καὶ μίαν λέξιν, ἀντήλλασσον μόνον βλέμματα, τὰ ὁποῖα ὁλονέν περισσότερον περιέφραγον ἀμφοτέρους εἰς μαγικὸν δίκτυον. Ἡ τύχη ὑπῆρξεν εὐνοϊκὴ εἰς τὴν τολμηρὰν θηρευτρίαν. Εὐθὺς κατὰ τὸν πρῶτον διαλαλητὸν ἦλθε πρὸς τὸ μέρος της ἀρκτός τις. Τὴν ἐπέρίμενεν ὀρθία, τὴν ἀφῆκε μετὰ ψυχραιμίας νὰ πλησιάσῃ μέχρι δέκα βημάτων, ὅτε ἔρριψε φωνήν, καὶ ὅτε ἡ ἄρκτος ἀνωρθώθη, τὴν ἐσκόπευσεν ἀκριβῶς εἰς τὴν καρδίαν. Σχεδὸν συγχρόνως ἔπεσαν ὁ κόμης καὶ ἡ ἄρκτος εἰς τὴν χιόνα. Ἐνῷ δὲ αὕτη ὑπερήφανος ἔθετε τὸν πόδα της ἐπὶ τῆς λείας, ὁ κόμης Ζαμοΐσκης, κατακυριευθεὶς ἀπὸ κῆς καλλονῆς καὶ τοῦ θάρρους της, τῇ ὡρκίζετο αἰωνίαν ἀγάπην καὶ πίστιν. Ἡ μαγεία, τὴν ὁποίαν ἀσκοῦσα ἡ Κωνσταντία ἐξήσκει ἐπὶ τοῦ νεαροῦ μεγιστᾶνος, ἐγένετο μεγαλυτέρα, ὅτε τὴν εἶδεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν γονέων της, ἐν Ζαβσκυθίῳ, ὡς ἐλθοῦσα γυνὰϊκα μὲ τὴν ἠλακάτην εἰς τὰς χεῖρας. Ἤρχετο λοιπὸν ὁλονὲν συχνότερα, καὶ ἐνῷ ἡ κόρη εἰργάζετο καὶ αἱ λευκαὶ της χεῖρες ἔκλειον τὸν στήμονα, αἱ καρδίαι των ἐξεμυστηρεύοντο πρὸς ἀλλήλας τὰ ἡδύτατα μυστικά. Ὁ Ζαμοΐσκης μετ' ἐκπλήξεως ἀνεκάλυψεν, ὅτι ἡ Κωνσταντία ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν οἱ Ἰησουῖται ἐντὸς τοῦ προσευχταρίου οὐδὲν ἄλλο βιβλίον ἐπέτρεπον εἰς τὰς χώρας καὶ τὰς γυναῖκας τῆς Πολωνίας, ἐγνώριζε κάλλιον αὐτοῦ τὴν γαλλικὴν ποίησιν καὶ λογοτεχνίαν· ὥστε ἡ ἀφοσίωσις τοῦ πρὸς τὸ σπάνιον ἐκεῖνο ὃν ἠύξανε καθ' ἡμέραν. Ἐνῆλιξ καὶ κύριος τῆς περιουσίας του, ἠδύνατο νὰ ἐκλέξῃ σύζυγον τῆς ὀρέξεώς του· ἐζήτησε λοιπὸν, πρὸς μεγάλην ἐκπλῆξιν τῶν γονέων του, τὴν χεῖρα τῆς πτωχῆς εὐγενοῦς κόρης.

Ὁ Μικρονόβικης ἐδώκεν αὐτῷ μετὰ χαρᾶς τὸν λόγον του καὶ τὴν εὐχήν του, ἐνῷ οἱ γονεῖς του ἐν ἑτοίμῳ φανερὰ νὰ τὸν ἐμποδίσωσιν· ἤρχισαν ὅμως νὰ ραδιουργῶσι κρυφίως κατὰ τῆς Κωνσταντίας. Πρὸ

πάντων τὸν ἐρωτῶνοντο πρὸ τοῦ γάμου του νὰ ἐπιδιώξῃ θέσιν τινὰ, καὶ προς τούτο νὰ μεταβῇ εἰς τὴν αὐλὴν Αὐγούστου τοῦ Γ' εἰς Δρέσδην, ὅστις ἦτο συγχρόνως ἐκλέκτωρ τῆς Σαξωνίας καὶ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας.

Ἐκ Δρέσδης οἱ Χαρτορίσκαι καὶ οἱ Πονιατόβσκαι εἶχον ἤδη προειδοποιηθῆ, καὶ τὰ πάντα μετῆλθον ὅπως κρατήσωσι τὸν νεαρὸν καὶ εὐθὺς κομψὰ εἰς τὸν κύκλον τῶν πολιτικῶν συνδυασμῶν. Πρὸς τοῦτο εἶχον ἐκλέξει τὴν νεαρὰν καὶ ὡραίαν κόρην κομήσσαν Ἀντωνιέττην Ὀγίνσκαν, πρὸς τῆς ὁποίας ἐκυπτον τὴν κεφαλὴν ὁ τε παντοδύναμος ὑπουργὸς Brühl καὶ ὁ ἐρωτόληπτος βασιλεύς. Εἶδε τὸν Ζαμοΐσκην ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ τῇ ἤρεσε. Τέχνιτις ἐν τῇ ραδιουργίᾳ καὶ τῇ ἐρωτοτροπίᾳ, περιέπτυξεν αὐτὸν εἰς τὴν δίκτυα της. Μάτην ἀνθίστατο ὁ Ζαμοΐσκης, τὸ πνεῦμα καὶ τὰ θέλγητρα τῆς ἐθριάμβευσαν καὶ ὅτε ἀπεφάσισε νὰ τῷ προσφέρῃ τὴν χεῖρα της, ἐγένετο εὐθὺς αἰχμάλωτός της.

Τὸν ὑπέρχθη κατὰ πρώτην φορὰν μόνη ἐν τῷ κομμωτηρίῳ της, τόσον ἐλαφρὰ ἐνδεδυμένη, ὥστε καὶ ἐμπειροτέρος ἐκείνου θὰ ἐσυγχίζετο καὶ θὰ ἐνικᾶτο. Ἐπὶ παχέων προσκεφαλαίων νωχελῶς ἐξηπλωμένη, ἐν τῷ μέσῳ πλουσίων τριγάπτων, μεταξωτῶν καὶ πολυτίμων γουναρικῶν, προσεμειδίασεν αὐτῷ μὲ τοὺς μεγάλους, μελανοὺς ὀφθαλμοὺς της, οἱ ὁποῖοι, ὑπὸ τὴν κατάλευκον ἐκ πούδρας κόμην της, ὡς μυστηριώδες τι δόλωμα ἀκατανικήτως προσείλκυον.

Ἐπεινε πρὸς αὐτὸν τὴν μικρὰν τῆς χεῖρα, ὑπὸ τὴν μαγικὴν τῆς ὁποίας πίεσιν ὑποχωρῶν ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας της ὡς δοῦλος καὶ ἠγόρθη ὡς μνηστήρ της.

Ὁ βασιλεὺς, ὁ Brühl, πάντες οἱ ἐπιφανέστατοι μεγιστᾶνες, ἐπροστάτευον τὸν γάμον τοῦτον καὶ ἐπειδὴ ἡ νικήτρια χεὶρ δὲν ἀπηλευθέρωνε πλέον τὸ θῦρά της, ἔλαβεν ἡ Κωνσταντία ἡμέραν τινὰ ἐπιστολὴν τοῦ Ζαμοΐσκη, διὰ τῆς ὁποίας ἐκηρύττεν ὅτι ἀδύνατον τὴν μετ' αὐτῆς ἕνωσιν τοῦ, διὰ λόγους πολιτικοὺς καὶ οἰκογενειακοὺς, τὴν ἐζήτει συγγνώμην καὶ διέκοπτε τὰς τεῶς σχέσεις τῶν.

Ἡ Κωνσταντία ἔχυσε πικρὰ τεὰ δάκρυα, εὐθὺς ὅμως συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν, ἔστειλεν ἐμπιστευμένον της τινὰ Ἑβραῖον, μεταβαίνοντα εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας, εἰς Δρέσδην, διὰ νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀλήθειαν, ὅτε δὲ ἔμαθεν αὐτὴν, ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ ἡ ὑπερήφανος καὶ τολμηρὰ κόρη.

Ὁ Ζαμοΐσκης ἐπέστρεφεν εἰς Ὀστρόγοθ πρὸς ρύθμισιν τῶν ὑποθέσεών του. Ἀπέφυγεν ἐπιμελῶς ν' ἀπαντήσῃ τὴν Κωνσταντίαν, καὶ ἐπειδὴ αὕτη δὲν ἠκούετο πλέον, ἀπέβαλε πᾶσαν ὑποψίαν καὶ οὐδόλως ὑπώπτευε πρὸς πονηρὸν τὸν εἶχε περιπλέξει.

Ἑσπέραν τινὰ ἔπλυνε πρὸς τὸν πρίγκηπα Σαπιέχαν, ὅστις τὸν εἶχε προσκαλέσει εἰς λαμπρὰν διασκέδασιν. Ἦτο νύξ, ὅτε ἐπέστρεφεν ὀλίγον. Ἐν τῷ δάσει τοῦ Γροδνοῦ, ἠκούσθησαν αἴφνης ἐκπυροκροτήσεις πυροβόλων, οἱ Κοζάκοι τοῦ, οἵτινες ἦσαν μεθυσμένοι καὶ εἶχον δωροδοκηθῆ, ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, ὁ δὲ ἀμαξηλάτης ἔκρυψε τοὺς ἵππους, ἐρρίφθη ἐπὶ ἑνὸς τῶν ἵππων καὶ ἠκολούθησε αὐτοὺς, ἐνῷ συγχρόνως ἐκ τῶν λοχμῶν ἐξεπήδησαν μετημφιεσμένοι

ἄνδρες, κατέβαλον τὸν Ζαμοΐσκην μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν, ἔδεσαν καὶ ἀπεστρώνωσαν αὐτὸν, καὶ προσδέσαντες ἐπὶ ἵππου ἐρρύσαν σάκκον περὶ τὴν κεφαλήν του καὶ ἀπῆλθον μετ' αὐτοῦ. Ὁ Ζαμοΐσκης ἐνόμιζεν ὅτι περιέπεσεν εἰς χεῖρας λῃστῶν, καὶ εὐθὺς ἐαυτὸν ἀπαλωλότα. Μετ' ὀλίγον ἤρχισαν οἱ ἵπποι νὰ βαδίζωσιν ἀργότερα, ἔπειτα τὰ βήματα των ἀντήχησαν ἐπὶ γεφυρᾶς, καὶ εὐθὺς κατόπιν ἐστάθησαν καὶ ὁ ἀιχμάλωτος κατεβιβάσθη ἐκ τοῦ ἁμάματος. Ὅτε τῷ ἀφῃρέθη ὁ σάκκος, εὑρέθη ἐντὸς σκοτεινοῦ στρογγύλου χώρου, ἐν τῷ ὁποίῳ δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ μικρόν τι σιδηρόφραγκτον παράθυρον ἐπὶ τῆς ὀροφῆς, καὶ ἀχύρινον στρῶμα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μικρὰ λυχνία ἐξέπεμπε γλίσχρον καὶ ἀμυδρὸν φῶς. Ἀπὸ ἀπέναντι αὐτοῦ ἵστατο δύο ἄνδρες ἐνδεδυμένοι ὡς κοζάκοι. «Ποῦ εὑρίσκομαι;» ἠρώτησε, χωρὶς νὰ λάβῃ ἀπάντησίν τινα· εὐθὺς ὅμως, ἠνοίχθη ἡ θύρα, καὶ ἡ Κωνσταντία, φοροῦσα τὴν πολωνικὴν στολὴν, τὴν ἐκ πρασίνου βελούδου μὲ πολύτιμον γοῦνον καζαμπάϊκαν, εἰσῆλθε. Μὲ ἕν της κυριαρχικὸν νεῦμα ἀπεχώρησαν οἱ ὑπηρέται, τότε μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους ἐπλησίασε τὸν κόμητα, παρετήρησεν αὐτὸν ἀπὸ πρόσωπον μέχρι κεφαλῆς μὲ βλέμμα πλήρες ὀργῆς καὶ εἰρωνείας καὶ,

«Εἴσθε εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, τῷ εἶπε, τὴν περιμένετε φειδώ. Σας ἀφίνω τὴν ἐκλογὴν νὰ μὲ στεφανώθητε ἀμέσως, ἢ ν' ἀποθάνετε».

«Δὲν δύναμαι νὰ σὲ σύζευχθῶ Κωνσταντία;» ἀπήντησε θαρραλέως ὁ Ζαμοΐσκης· «ἀλλ' ἡ καρδία, ἄλλα τὸ καλὸν τοῦ τόπου πρέπει· ἡ ἀπόφασίς μου ἐνταῦθα».

«Ψεύδεσαι».

Ὁ Ζαμοΐσκης ἠρυθρίασεν.

«Ναί, ψεύδεσθε», ἐξηκολούθησεν ἡ Κωνσταντία· γνωρίζω τὴν μυθιστορίαν σας μὲ τὴν κόμησσαν Ὀγίνσκαν. Λοιπὸν, ἀκόμη μίαν φορὰν, θέλετε νὰ μὲ στεφανωθῆτε;

«Δὲν δύναμαι, οὔτε πρέπει».

«Τότε ἑτοιμάσθητε διὰ τὸν θάνατον,» ἀπεκρίθη ψυχρῶς ἡ ὑπερήφανος ὡραία· «θὰ σᾶς στείλω τὸν ἱερέα καὶ ἐντὸς τετάρτου τῆς ὥρας σᾶς περιμένω παρὰ τὴν ἀγχόνην».

Ὁ Ζαμοΐσκης ἐτρόμαξεν, ἀλλ' οὐδὲν ἐκτὰ λέξις ἐξῆλθε τῶν χειλέων του.

Ἡ Κωνσταντία ἀφῆκεν αὐτὸν, καὶ μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ ἱερεύς.

«Μετὰ σωστὰ σου λοιπόν;» ἠρώτησεν ὁ κόμης.

«Ἐν τῇ αὐλῇ ἑστήθη ἤδη ἡ ἀγχόνη,» ἀπεκρίθη ὁ ἱερεύς.

Ὅτε Ζαμοΐσκης μετὰ τέταρτον ὥρας ὡδηγήθη εἰς τὴν αὐλὴν, εἶδεν ὑπὸ τὸ ἐρυθρὸν φῶς τῶν δᾳδῶν τὴν Κωνσταντίαν ἱσταμένην πρὸ τῆς ἀγχόνης. Ἡ ἀντίφασίς του δὲν εἶχεν ἀκόμη θραυσθῆ, ὅτε ὅμως ἐσκώσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς βαθμίδος καὶ ἠσθάνθη τὸν βρόχον περὶ τὸν λαιμόν, παρεδόθη.

«Εἶμαι πρόθυμος,» ὑπεψιθύρισε, «ποῦ εἶναι ὁ ἱερεὺς; ἂς μᾶς στεφανώσῃ».

Ἡ Κωνσταντία διέταξε νὰ τὸν καταβιβάσωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ δεσμά του.

«Μὴ δοκιμάζητε νὰ φύγητε», εἶπε, εἰς τὸ πρῶτον ὑποπτον κίνημά σας, σᾶς φονεύω». Ἐξήγαγε πιστόλιον καὶ ἀνεσήκωσε τὸν ἀνάβολέα καὶ μὲ τὸ πιστόλιον ἀνὰ χεῖρας ὡδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ κατάφωτον ἀνάδριον, ὅπου ἠλάλαξαν δακτυλίοις, ὁ ἱερεὺς ηὐλόγησεν αὐτούς. Τότε μετέβη μετὰ τοῦ Ζαμοΐσκη εἰς πλουσίως κεκοσμημένον θαλαμεν καὶ καθήσασα ἐπὶ τοῦ ἀκρου θρανίου, διηθύνε πρὸς αὐτὸν αὐστηρὸν καὶ περιφρονητικὸν βλέμμα καὶ τῷ εἶπε. «Περαιτέρω ἀξιώσεις δὲν ἔχω ἀπὸ σᾶς, οὔτε διὰ τὸ πρόσωπόν σας, οὔτε διὰ τὴν περιουσίαν σας. Τώρα εἶσθε ἐλεύθερος καὶ δύνασθε νὰ πράξητε ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε. Θὰ μένω πλησίον τῶν γονέων μου καὶ δὲν θὰ σᾶς βαρύνω ποσῶς. Χαίρετε.»

Ὁ Ζαμοΐσκης τὴν παρετήρησεν ἐκπληκτος, ὑπεκλίθη σιωπηλῶς καὶ ἐξῆλθεν. Ἐν τῷ δὲ γωνιαίῳ τοῦ Ἰησουΐτου καὶ οἱ φίλοι τοῦ μεγιστᾶνος ἐκίνησαν γῆν καὶ οὐρανὸν, ὅπως ἐπετύχωσι διαζύγιον παρὰ τοῦ Πάπα, ὁ Ζαμοΐσκης ἐμένεν ἐν Ὀστρόγοθ. Ἠσύχου νέτο νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Δρέσδην, καὶ μάλιστα ἀπεφεύγε νὰ συναντᾷ τοὺς γείτονάς τοῦ. Δίκην ἐρημίτου ἐζώθη εἰς τὰ ἄσκη τοῦ Ὀστρόγου, ἐντὸς μικροῦ θαρεῦτικοῦ μεγάρου, ἐν τῷ μέσῳ βιβλίων καὶ χάρτου, καὶ περιήρχετο μόνος τὰ περίξ.

Οὕτω, συνέβη ν' ἀπαντήσῃ ποτὲ τὴν σύζυγόν τοῦ. Ἐπήγαινεν ἐφιππος καὶ περίσκεπτος, ὅτε εὑρέθη ἀφῆς πρὸ τῆς Κωνσταντίας, ἥτις ἔφθασεν ἐπίσης τὸν ἵππον της νὰ προχωρῇ βάδην, καὶ ἀπροσδοκήτως ἐξῆλθε λόχμης τινός. Ἡ ὑψηλὴ καὶ λιγνὴ μορφή της, περιτυλιγμένη μέλαν βελοῦδον μετὰ πλουσίας γούνας, ἐκινεῖτο ἐπιχαρίτως ἐπὶ τοῦ ἵππου, ἐνῷ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ὀφθαλμοὶ τὸν παρετήρουν ἐκπληκτοι, εὐμενῶς μάλιστα. Τὴν ἐχαιρέτισεν, αὕτη δὲ τὸν ἠυχαρίστησε διὰ φιλικῆς προσκλίσεως. Ὅτε παρῆλθεν, ἐστάμάτησε τὸν ἵππον του καὶ παρετήρει κατόπιν της. Οἱ ξανθοὶ τῆς πλόκαμοι ἔλαμπον ὡς χρυσὸς ἐπὶ τοῦ μέλανος βελοῦδου. Ὁ Ζαμοΐσκης ἀνεστέναξε. «Τί γελοῖον», ἐσκέφθη, «νὰ εὕρω ὡραίαν καὶ νεαρὰν γυναῖκα καὶ νὰ ζῶ ὡς μοναχὸς μέσα εἰς τὰ βιβλία».

Ἀφοῦ τὰς πρόσεχεῖς ἡμέρας μάτην ἤλπισε καὶ ἐδοκίμασε νὰ ἐνταμώσῃ ἐκ νέου τὴν Κωνσταντίαν, ἱππεύσας μετέπειτα ἑσπέραν τινὰ κατ' εὐθεῖαν εἰς Ζαβλόκορον, ἔδεσε τὸν ἵππον του εἰς δένδρον τι, πλησίον τοῦ μικροῦ εὐγενικοῦ οἴκου, καὶ ἐπλησίασε μετὰ προσοχῆς διὰ τοῦ κήπου εἰς τὴν οἰκίαν. Τὰ παράθυρα ἦσαν κεκλεισμένα μὲ ξύλινα παραθυροφύλλα, ἐκ τινος ὅμως ἀκτῖνος ἐξερχομένης, ἀνεκάλυψε σχισμὴν διὰ τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ παρατηρήσῃ. Παρετήρησε μικρὸν δωμάτιον μὲ τουρκικὲν διβάνιον. Δέρματα, ἄρκτων ἦσαν ἐξαπλωμένα ἐπ' αὐτοῦ καὶ παρ' αὐτὸ, εἰς τὰ πλάγια, εὑρίσκετο ἐργόχειρον κεντήματος. Ἐπὶ μικρᾶς δὲ τραπέζης ἱστατο ἀνημμένον κηρίον. Ἐπὶ πολὺ ὁμοῦ εἰς ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ, ἔπειτα εἰσῆλθεν ἡ Κωνσταντία, εὗρε πλησίον τὸ ἐργόχειρον καὶ καθήσασα ἐπὶ τοῦ διβανίου, ἤρχισε νὰ ἐργάζηται. Ὁ Ζαμοΐσκης δὲν ἠδύνατο νὰ χορτάσῃ τὴν ὑπερήφανον ὡραῖαν, τὸ λεπτοφυές, ὀρθοσέβον καὶ ἀξιέραστον προσωπον καὶ τὴν χαριεσσαν ἄνω καὶ κάτω πηδῶσαν χεῖρα τοῦ θαυμασίου ἐκείνου πλάσματος, τὸ ὁποῖον ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν ἐνώπιον θεοῦ καὶ ἀνθρώ-

πων καὶ ὅμως ἔμενε πάντοτε μακρὰν αὐτοῦ. Καὶ πόσον ἔπαλλεν ἡ καρδία του, ὅτε ἐσταμάτησεν ἐπὶ στιγμὴν, ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς δορᾶς τῆς ἄρκτου καὶ ἐγυμνώθη ὁ ἀλαβάστρινος βραχίων της, ὁ δὲ μικρὸς ποῦς της ἐφάνη ὑπὸ τὴν μεταξίνην ἐσθῆτα της.

Ἤρχετο λοιπὸν πᾶσαν ἑσπέραν καὶ ἵστατο ἔξωθεν, ἐν μέσῳ πάγων καὶ χιόνος, παρετήρει τὴν σύζυγόν του ἐργαζομένην, καὶ τότε ἐπέστρεφεν εὐχαριστημένος οἴκαδε. Οὕτως ἐξηκολούθει, μέχρις οὗ ἡμέραν τινὰ ἔλκυθρόν τι εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν της, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξεπήδησεν ὑψηλὸς καὶ ὡραῖος ἀνὴρ μὲ πολωνικὴν στολήν. Τὴν ἑσπέραν ταύτην τὰ ἐργόχειρα ἔμειναν ἐγκαταλελειμμένα. Ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ζομοΐσκη ἐγεννήθησαν ἀμφιβολίαι καὶ φόβοι, παράδοξος ἀνησυχία τὸν ὤθει τῇδε κακεῖσε, τὰ δὲ βιβλία του ἐκαλύφθησαν ὑπὸ κόνεως, διότι διήρχετο πλέον τὸν καιρόν του μόνον εἰς τὰ δάση καὶ ἐν Ζαμπλοκόβῳ. Ἐπειδὴ δὲ μόνον νυκτὸς ἠδύνατο αὐτὸς νὰ πλησιάσῃ αὐτά, ἔβαλε κατασκόπους, διὰ νὰ τῷ ἀναγγέλλωσι πᾶν ὅ,τι ἐγίνετο τὴν ἡμέραν ἐν τῷ εὐγενικῷ οἴκῳ. Αἱ εἰδήσεις του ὑπεξέκαιον τὴν ἀντιζηλίαν του. Ὁ εἷς ἀνήγγειλλεν ὅτι ὁ κόμης Σκαρπέκης ἐπισκέπτεται συχνὰ τὸ Ζαμπλόκοβον, ὁ δ' ἄλλος ὅτι ὁ πλούσιος καὶ ὡραῖος ἐκεῖνος μεγιστὰν ἐπεδίωκε τὴν εὔνοιαν τῆς Κωνσταντίας, ἥτις διάκειται λίαν φιλικῶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἄλλος, ὅτι ὁ Σκαρμπέκης εἶχε σκοπὸν νὰ συζευχθῇ τὴν Κωνσταντίαν, ἂν τῇ ἐδίδετο διαζύγιον.

Ὁ Ζομοΐσκης ἔγεινεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ἀποτυρλωθεὶς ἀπὸ τὴν προσβληθεῖσαν ὑπερηφάνειάν του καὶ τὴν ζηλοτυπίαν, ἐπέστρεψεν ἡμέραν τινὰ εἰς Ὄστρογον, ὡπλισε τοὺς ἀνθρώπους του καὶ ἐπερίμενε τὴν νύκτα τὸν ἀντίπαλόν του καθ' ὁδόν.

Ὁ Σκαρμπέκης ἐξῆλθεν ἔφιππος τοῦ Ζαμπλοκόβου ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἑνὸς μόνου Κοζάκου, καὶ κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ δάσους εὑρέθη ἀπροσδοκήτως ἐνώπιον ἐχθρικῆς συμμορίας. Ὁ Ζαμοΐσκης ὠνόμασεν αὐτὸν προδότην καὶ ἅρπαγα γυναικῶν καὶ τὸν προεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν. Εὐθὺς ἐξήγαγον ἀμφότεροι τὰ ξίφη, αἱ δὲ λεπίδες διεσταυροῦντο ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἄστρων καὶ τῆς χιόνος. Εἶχον ἤδη πληγωθῆ ἐλαφρῶς ἀμφότεροι, ὅτε ἡ Κωνσταντία, εἰς τὴν ὁποίαν χωρικός τις εἶχεν ἀναγγείλει ἐν σπουδῇ τὴν ἐπίθεσιν, κατέφθασε δρομαία μετὰ τῶν ὑπηρετῶν της καὶ διεχώρισε τοὺς μαχομένους. «Τίς ἡ αἰτία τῆς ἔριδος ταύτης;» ἠρώτησε τὸν Ζομοΐσκην.

«Τὸ ὅτι ὁ Σκαρμπέκης ζητεῖ τὴν χεῖρα σας, κυρία», ἀπεκρίθη. Ἡ Κωνσταντία ἤρχισε νὰ γελᾷ δυνατά. «Τότε συμφιλιώθητε πάραυτα,» ἀνέκραξε, «ὁ κόμης Σκαρμπέκης δὲν ζητεῖ ἐμέ, ἀλλὰ τὴν ἀδελφήν μου».

Ἀμφότεροι οἱ μεγιστᾶνες ἐνηγκαλίσθησαν, ἐφιλήθησαν καὶ ἠκολούθησαν τὴν Κωνσταντίαν εἰς Ζαμπλόκοβον, ὅπου ἰδιοχείρως ἔδεσε τὰς πληγὰς ἀμφοτέρων. Τότε ὡδήγησε τὸν Ζομοΐσκην εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δωμάτιον, ἐν τῷ ὁποίῳ τοσάκις τὴν εἶχε κατασκοπεύσει, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ διβανίου.

«Τί νὰ σᾶς κάμω τώρα;» ἠρώτησε γελῶσα, «διὰ νὰ μὴ μοὶ κάμητε καθ' ἑκάστην νέας ἀνησίας;»

«Νὰ μὲ συγχωρήσητε», εἶπεν ὁ Ζαμοΐσκης καὶ ἐρρίφθη πρὸ τῶν ποδῶν της.

«Ἀλλὰ, κόμη, πολιτικοὶ λόγοι,» ἀπεκρίθη εἰρωνικῶς, «τὸ καλὸν τοῦ τόπου.»

«Δὲν μὲ μέλει δι' αὐτὰ» ἐφώναξεν ὁ Ζαμοΐσκης, καὶ περιέβαλε τὴν προσφιλῆ καὶ ὡραίαν του σύζυγον.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Κωνσταντία, κόμησσα Ζαμοΐσκη, εἰσήρχετο ἐν θριάμβῳ εἰς τὸ ἐν Ὀστρόγῳ μέγαρον ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν κωδώνων καὶ τῶν κρότων τῶν πυροβόλων, καθημένη ἐπὶ σύρας μελαίνης ἄρκτου ἐντὸς καταχρύσου ἑλκύθρου.

ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΣ

(Διήγημα Ἰβὰν Τουργενιέφ)

(Συνέχεια)

—

VIII

Τὸ πάθος μου ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἠσθανόμην τὸ ἀόριστον ἐκεῖνο αἴσθημα, ὅπερ αἰσθάνεται ὁ παυόμενος ὑπάλληλος, καίτοι δὲ ἤμην παιδάκι εἰσέτι, ἤμην ἐν τούτοις ἐρωτευμένος παραφρόνως. Εἶπον ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἤρξαντο καὶ αἱ θλίψεις μου. Ἔζων μὲ τὴν ἀνάμνησιν τῆς Ζιναΐδος· δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀντιληφθῶ οὐδὲν ἐκ τῶν γενομένων περὶ ἐμοῦ. Ὁλοκλήρους ἡμέρας μόνον τὴν Ζιναΐδα ἐσυλλογιζόμην· ἀκατανόητος καὶ γλυκεῖα ἐν τῇ ὠθήσει της, δύναμίς τις μὲ ἔφερε πάντοτε πρὸς αὐτὴν, καὶ τότε δὲν ἠδυνάμην νὰ μένω εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ κατέβαινον εἰς τὸν προσφιλῆ οἰκίσκον. Ἡ Ζιναΐδα ἐμάντευσε τότε ὅτι ἤμην ἐρωτευμένος μαζύ της. ἐγὼ δὲ ἐὰν ἐσκεπτόμην νὰ κρύψω τὰ αἰσθήματά μου ταῦτα· ἐξ ἄλλου αὕτη ἀνεσείριζε τὸ αἴσθημά μου, ἀνοήταινε μαζύ μου, ἐφλυάρει καὶ μὲ ἔκαμνε νὰ ὑποφέρω πολύ. Ἄλλως δὲ, ἐγὼ δὲν ἤμην ὁ μόνος ἐρωτευμένος μετ' αὐτῆς· ὅλοι οἱ νέοι οἵτινες ἐσύχναζον εἰς τὴν οἰκίαν της, ἦσαν τρελλοὶ ἐξ ἔρωτος. αὕτη δὲ ὅλους ἐκράτει εἰς τὴν θέσιν των καὶ ὅλους εἰς τοὺς πόδας της. Κατώρθου νὰ δίδῃ εἰς ὅλους ἐλπίδας, καὶ νὰ ἀποιμακρύνῃ ἀπὸ ὅλους τὸν κίνδυνον τῶν ἀντιζηλιῶν, αὐτοὶ δὲ, ὑπέκυπτον εἰς τὰς θελήσεις της. Εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ συναισθήματα ὑπῆρχεν ἰδιαίτερός τις γέλως πονηρὸς, εἴτε πρὸς τούτοις μεγίστην καλαισθησίαν, ἡσεμίαν καὶ ποσπέτειαν· εἰς πᾶν ὅ,τι ἔπραττεν ἢ ἔλεγεν, ἔδιδε λάμψιν ἐλαφρὰν καὶ παιζούσης ἐλκυστικὴν δύναμιν. Τὸ πρόσωπόν της, ἐνῷ ἀρ' ἑνὸς ἐμελαγχόλει, ἀφ' ἑτέρου ἐφαίνετο παῖζον· ταὐτοχρόνως, ἐξέφραζε γέλωτα, βαρυθυμίαν καὶ ὀδύνην. Διάφορα αἰσθήματα, ἐλαφρὰ καὶ ὀμιχλιτικὰ ὡς νέφη ἐν ἡμέρᾳ εὐηλίῳ, ἀλλὰ καθ' ἣν πνέει ἄνεμος, ἐπέτων πότε εἰς τὰ χείλη της καὶ πότε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της.

Ἕκαστος ἐκ τῶν λατρευτῶν ἦτο αὐτῇ ἀφοσιωμένος. Ὁ Μελοβζήφ, τὸν ὁποῖον ἐνίοτε καὶ ἀπεκάλει «θηρίον μου» καὶ ἄλλοτε πάλιν Μελοβζήφωρ μου, μετὰ χαρᾶς θὰ ἔπιπτε πρὸς χάριν της εἰς τὴν φωτιά. Οὗτος πολλάκις τῇ ἐπρόσταττε νὰ τὴν νυμφευθῇ, λέγων ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι ἔπαιζον ἀλλὰ δὲν τὴν ἠγάπων. Ὁ Μαϊδάνωφ ἐξέχυνε δι' αὐτὴν ὅλην τὴν ἁρμονίαν τῆς ποιητικῆς ψυχῆς του· ἂν καὶ ἦτο ἄνθρωπος λίαν ψυχρὸς, ὡς ὅλοι σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς, ἐπίστευεν ἐν τούτοις, τυφλῶς εἰς αὐτὴν, καὶ ἴσως καὶ τὸν ἑαυτόν του, ἔψαλλε δὲ εἰς ἀτελευτήτους στίχους τοὺς θαυμασμούς του πρὸς τὴν Ζιναΐδα. Αὕτη, πολὺ ὀλίγον ἐπίστευεν εἰς τοὺς στίχους του, καὶ τὸν παρεκίνει νὰ ἀναγνώσῃ τὸν Ποῦσκιν, ὅπως, ὡς ἔλεγεν, ἐξαγνίσῃ τὸ πνεῦμά του. Ὁ Λοῦσιν, ὁ αἰωνίως γελῶν, ὁ κυνικὸς εἰς τὰς ἐκφράσεις του δόκτωρ, ἐγνώριζε καλλίτερα παντὸς ἄλλου αὐτὴν, διὸ καὶ τὴν ἠγάπα πλειότερον παντὸς ἄλλου, ἂν καὶ τὴν ἐπέπληττε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντοτε. Ἡ Ζιναΐδα τὸν ὑπελήττετο, ἀλλὰ δὲν τῷ παρεῖχε στιγμὴν ἐλευθέραν καὶ χωρὶς νὰ ἐννοῇ οὗτος ὅτι

τὸν κρατεῖ καλὰ εἰς τὰς χεῖρας της. «Εἶμαι κοκέτα, χωρὶς καρδίαν καὶ ἠθοποιὸς ἐν τῇ φύσει», τῷ ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ ἐπὶ παρουσίᾳ μου, ἂν μοῦ τείνητε τὴν χεῖρα θὰ σᾶς δώσω ἕνα κομμάτι ψωμί, θὰ αἰσθανθῆτε τότε ἐντροπὴν καὶ θλῖψιν, ἀλλ' ἀγαπητέ μοι κύριε, θὰ ἐπιτρέψητε εἰς ἐμὲ νὰ γελάσω. Ὁ Λοῦσιν ἠρυθρίασεν, ἐστράφη καὶ ἔδηξε τὰ χείλη του. Ἔξαφνα τὸν ὑπεκέντισεν, οὗτος δὲ ἤρχισε νὰ γελᾷ... καὶ αὐτὴ ἐπίσης. Χειρότερα ὅλων ἔβλεπον τὰς σχέσεις τῆς Ζιναΐδος καὶ τοῦ κόμητος Μαλιέβσκη. Οὗτος ἦτο ἀρκετὰ ὡραῖος νεανίας, πονηρὸς καὶ εὐφυής, ἀλλὰ δὲν ἦτο εὐθὺς, εἶχε κίβδηλόν τι ἐν τῷ χαρακτῆρι του, καὶ ἐλυπούμην διότι ὑπέθετον ὅτι ἡ Ζιναΐδα δὲν παρετήρει τὸ κίβδηλον τοῦ χαρακτῆρος του. Ἴσως ὅμως τὸ παρετήρησε καὶ δὲν τὸ ἐβδελύττετο. Ἡ μὴ κανονικὴ ἀνατροφή, αἱ παράδοξοι γνωριμίαι της, αἱ συνήθειαι αὐτῆς, καὶ ἡ παντοτεινὴ παρουσία τῆς μητρός της, ἡ πενία καὶ ἀνησυχία ἐν τῷ οἴκῳ, ὅλα ταῦτα συνδεόμενα μὲ τὴν ἐλευθερίαν, ἣν εἶχεν ἡ νεαρὰ κόρη, καὶ τῆς συναισθήσεως τῆς ὑπεροχῆς αὐτῆς μεταξὺ τῶν περικυκλούντων αὐτὴν ἀνθρώπων, ἐνέπλησαν αὐτὴν μὲ ὀλιγωρίκην τινὰ ἀμέλειαν καὶ ἀμεριμνησίαν. Συνέβαινεν ἐνίοτε ὁ Βονιφάτιος νὰ λέγῃ ὅτι δὲν ὑπῆρχε ζάχαρις διὰ τὸ τέϊον ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν κεκλημένων, εἰς ταῦτα ὅμως ἡ Ζιναΐδα, ἀνετάρασσε τὴν κόμην της καὶ ἀπήντα: δὲν εἶναι τίποτε! ἡ δὲ λύπη της ἦτο ὀλίγη.

Ἐνίοτε ἐφλέγετο ἐξ ὀργῆς τὸ αἷμα μου, ὅτε ἔβλεπον, ὅτι ὁ Μαλιέβσκης ἐπλησίαζε, πονηρῶς ὡς ἀλώπηξ, ὀπισθεν τοῦ καθίσματός της, καὶ τῇ ἐψιθύριζέ τι εἰς τὸ οὖς αὐτῆς, μετὰ μειδιάματος ἐμφαίνοντος δλην τὴν αὐταρέσκειαν τοῦ νεαροῦ κόμητος. Αὕτη δὲ, σταυρόνουσα τὰς χεῖρας της εἰς τὸ στῆθος, τὸν παρετήρει εἰς τὸ πρόσωπον καὶ μειδιῶσα ἐκίνει τὴν ὡραίαν κεφαλήν της.

— Νομίζετε πῶς ἀγαπῶ τὸν Μαλιέβσκη, μοὶ ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ, ὄχι· δὲν δύναμαι νὰ ἀγαπήσω ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους εἶμαι ἠναγκασμένη νὰ παρατηρῶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῶν ὀνύχων. Ἐγὼ θὰ ἀγαπήσω μόνον τοιαύτης δυνάμεως ἄνδρα, ὅστις νὰ δύναται νὰ με συντρίψῃ. Μὲ ἀνθρώπους ὡς τὸν κόμητα δὲν δύναμαι νὰ συγχρωτισθῶ.

— Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀγαπήσητε οὐδέποτε;

— Καὶ τί διαφέρει; Μήπως δὲν ἀγαπῶ σᾶς; μὲ εἶπε καὶ μὲ ἐκτύπησε μὲ τὰ ἄκρα τῶν χειροκτίων της εἰς τὸ πρόσωπον.

Πράγματι· ἡ Ζιναΐδα ἐτέρπετο ἐν τῇ συναναστροφῇ μου. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ἑβδομάδας τὴν ἔβλεπον καθ' ἑκάστην· αὕτη σχεδὸν δὲν μὲ ἀπεχωρίζετο. Εἰς τὴν οἰκίαν μας ἤρχετο σπανιώτατα, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐγὼ δὲν ἐλυπούμην ὀλίγον· ὁσάκις δὲ ἤρχετο, ἐπαρουσιάζετο μὲ ὅλην τὴν σοβαρότητα τῆς πριγκηπέσσης· τοῦτο μὲ ὠφέλει, διότι ἐμπρὸς εἰς τὴν μητέρα μου ἐφοβούμην καὶ νὰ τὴν ἀτενίσω· ἡ μήτηρ μου πάλιν οὐδεμίαν συμπάθειαν ἔτρεφε πρὸς τὴν Ζιναΐδα καὶ μᾶς ὑπέβλεπε δυσμενῶς. Τὸν πατέρα μου δὲν τὸν ἐφοβούμην, οὗτος δὲν μὲ ἐκακομεταχειρίζετο οὐδέποτε, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτοῦ πολὺ ὀλίγον ἔκτοτε ὡμίλουν, ὁσάκις δὲ συνέπιπτε νὰ ὁμιλήσω, ἡ ὁμιλία μας θὰ ἀφεώρα ἐνδιαφέροντά με ζητήματα. Εἶχον ἀπαυδήσει νὰ ἐργάζωμαι, νὰ μελετῶ, νὰ τρέχω εἰς τὰ προάστεια καὶ νὰ ἱππεύω. Ἐφερόμην πάντοτε πέριξ τοῦ ἀγαπητοῦ οἰκίσκου, εἰς ὃν θὰ ἐπεθύμουν νὰ διεμένον αἰωνίως... τοῦτο ὅμως δὲν ἦτο δυνατὸν, διότι ἡ μήτηρ μου μὲ ἐπέπληττεν, ἐνίοτε δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Ζιναΐδα μὲ ἀπέπεμπε. Τότε ἐκλειόμην εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἢ μετέβαινον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κήπου, ὅπου ἐπήδων ἐπὶ τῆς ἄνω ἄκρας τοῦ τοίχου τῆς μάνδρας καὶ παρετήρουν ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας χωρὶς νὰ βλέπω τίποτε. Ὄπισθεν μου εἰς τὸ θαμνῶδες, μέρος τοῦ κήπου, ἐπέτων λευκαὶ χρυσαλλίδες. Ἄγριοι στρουθοὶ ἐξ ἄλλου ἐκάθηντο ἄφοβοι πλέον πλησίον μου ἐπὶ ἡμιτεθραυσμένης κεράμου καὶ προπετῶς ἐσύριζον, πηδῶντες καὶ ἐγειρόμενοι καθ' ὅλον αὐτῶν τὸ σῶμα· μόνον αἱ κορῶναι δυσπιστοῦσαι εἰσέτι, ἐπέτων ὑψηλὰ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν σημαδίων· ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἄνεμος ἡσύχως ἔπαιζον εἰς τοὺς κλάδους των· ὁ ἦχος τῶν κωδώνων τῆς Μονῆς τοῦ Δόνα ἐπέτα ἐνίοτε ἡσυχος καὶ μελαγχολικὸς μέχρις ἐμοῦ. ἐγὼ δὲ ἐκαθήμην, ἔβλεπον, ἤκουον καὶ ἐπληρούμην ἐξ ἀλλοκότων τινων συναισθημάτων, εἰς ἃ περιείχοντο καὶ ἡ θλῖψις, καὶ ἡ χαρὰ, καὶ τὸ προαίσθημα τοῦ μέλλοντος, καὶ ἡ ἐπιθυμία, καὶ ὁ φόβος τοῦ βίου. Τότε ὅμως, ἐξ ὅλων αὐτῶν οὐδὲν ἐνόουν καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ δώσω εἰς ὅλα ταῦτα οὐδὲν ἕτερον ὄνομα, καὶ τὰ ἀπεκάλουν ὅλα συλλήβδην μὲ μόνον τὸ ὄνομα τῆς Ζιναΐδος.

Ἡ Ζιναΐδα ὅμως πάντοτε ἔπαιζε μετ' ἐμοῦ, ὡς ἡ γάτα μὲ τὸν ποντικόν. Ἄλλοτε ἐφιλαρεσκεύετο μετ' ἐμοῦ καὶ μὲ συνεκίνει, ἄλλοτε πάλιν μὲ ἀπώθει καὶ ἐγὼ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὴν πλησιάσω, μήτε νὰ τὴν παρατηρήσω.

Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἐπί τινας ἡμέρας ἦτο λίαν ψυχρά· ἐγὼ ἐν τούτοις δὲν ἐδυσαρεστούμην, ἐξ ἐναντίας προσεπάθουν νὰ προσκολλῶμαι τότε πλησίον τῆς γραίας περιγκηπέσσης, μὴ ποσέχων διόλου εἰς τὰς φωνὰς αὐτῆς, ἰδίως ὅταν αἱ δικαπτ καὶ ὑποθέσεις της ἐπήγαινον ἄσχημα.

Ἡμέραντινα μετέβην, ὡς συνήθως εἰς τὸν κῆπον πλησίον τῆς γνωστῆς φράκτης, ὅπου εἶδον τὴν Ζιναΐδα στηριζομένην εἰς τοὺς ἀγκῶνας της καὶ ἐξηπλωμένην ἐπὶ τοῦ χόρτου· ἐκινεῖτο ἐπ' αὐτοῦ. Ἠθέλησα νὰ ἀπομακρυνθῶ, ἀλλ' αὕτη ἤγειρε τὴν κεφαλήν της καὶ μοὶ ἔκαμε σημεῖον νὰ πλησιάσω. Ἐγὼ ἀπελιθώθην εἰς τὴν θέσιν μου· δὲν ἐνόησα καλῶς τὴν σημασίαν τοῦ σημείου τούτου. Ἡ Ζιναΐδα τὸ ἐπανέλαβε. Δὲν ἔχασα καιρὸν, διεσκέλισα τὴν φράκτην καὶ πλήσης χαρᾶς ἔτρεξα πρὸς αὐτὴν, ἥτις ὅμως μὲ ἐσταμάτησεν διὰ τοῦ βλέμματός της εἰς τὸ μονοπάτι, δύο βήματα μακρὰν ἀπ' αὐτῆς. Ἐκ τῆς συγκινήσεως δὲν ἐγνώριζον τί νὰ πράξω καὶ ἐγονάτισα ἐπὶ τοῦ χώματος τοῦ μονοπατίου. Ἡ Ζιναΐδα τόσον ἦτο ὠχρὰ, τοιαύτην ὀδύνην ἐξέφραζεν ἡ μορφή της, τόσον βαθεῖαν κόπωσιν ἐδείκνυεν ἐπὶ ἑκάστου τῶν χαρακτηριστικῶν της, ὥστε ἡ καρδία μου συνεσφίγχθη καὶ ἀκουσίως τὴν ἠρώτησα:

— Τί ἔχετε;

Ἡ Ζιναΐδα κατεβίβασε τὰς χεῖρας της ἀπέσπασε ἓν χόρτον ἀπὸ τῆς γῆς, τὸ ἔδηξε καὶ τὸ ἔρριψε μακράν.

— Μὲ ἀγαπᾶτε πολὺ Βαλδεμάρ; μὲ ἠρώτησε τέλος. Μὲ ἀγαπᾶς;

Ἐγὼ δὲν ἀπήντησα τίποτε· καὶ τί ἠδυνάμην νὰ τῆς εἴπω;

— Ναί, ἐπανέλαβε, βλέπουσά με ὡς πρότερον. Μὲ ἀγαπᾶς πραγματικῶς. Αὐτὰ τὰ μάτια σου τὸ λέγουν, ἀπεκρίθη καὶ σκεπτικὴ ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της διὰ τῶν χειρῶν της. Ὅλα αὐτὰ μὲ καταβάλλουν, ἐψιθύρισε, ἂν εἰσηρχόμην εἰς τὸν κόσμον τοῦ φωτὸς, δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ τὸ ὑποφέρω, μήτε δύναμαι νὰ καταπραϋνθῶ. Καὶ ἀκόμη τί μὲ περιμένει εἰς τὸ μέλλον! Ἄχ! ὑποφέρω... Θεέ μου πῶς ὑποφέρω!

— Διατί; τὴν ἠρώτησα περιδεῶς, καίτοι ὀλίγον καταλαμβάνων ἀπὸ τὰς λέξεις της ταύτας.

Ἡ Ζιναΐδα δὲν μοὶ ἀπήντησε, μόνον ἔβλιψε τὰς χεῖρας της. Ἐγὼ ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν νὰ μένω ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ κατὴπληκτος τὴν παρετήρουν εἰς τὸ πρόσωπον. Ἑκάστη λέξις αὐτῆς ἐνεχαράττετο εἰς τὴν καρδίαν μου. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, μοὶ φαίνεται, ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐδίδα τὴν ζωήν μου, ἵνα τὴν ἀποσπάσω ἐκ τῆς θλίψεώς της. Τὴν ἔβλεπον καὶ ὅμως δὲν ἐνόουν, διατί ὑπέφερεν. ἀπὸ ποίαν ἄγνωστον θλῖψιν παρασυρομένη ἐξῆλθε καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ χόρτου. Πέριξ ἦσαν ὅλα φωτεινὰ καὶ ὅλα πράσινα· ὁ ἄνεμος πνέων ἐκίνει τὰ φύλλα τῶν δένδρων, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐλίκνιζε μακρὸν κλάδον ὅστις εὑρίσκετο ὑπερθεν τῆς κεφαλῆς τῆς Ζιναΐδος. Ὀλίγον μακρὰν ἐγύριζον αἱ περιστεραὶ καὶ αἱ μέλισσαι ἐβόμβιζον, συναθροιζόμεναι ἐπὶ τῶν ἀνθισμένων χόρτων. Ὑψηλὰ ὁ οὐρανὸς ἐξετείνετο κυανοῦς, ἐγὼ δὲ ἤμουν τόσον τεθλιμμένος...

— Ἀπαγγείλατέ μοι μερικοὺς στίχους, μὲ εἶπε χαμηλοφώνως ἡ Ζιναΐδα, μοὶ ἀρέσκει πολὺ νὰ σᾶς ἀκούω ἀπαγγέλλοντα στίχους. Ὅταν ἀπαγγέλετε μοὶ φαίνεται ὅτι ψάλλετε. Ἀπαγγείλατε τὸ ὡραῖον ποίημα: «Εἰς τοὺς λόφους τῆς Γεωργίας». Ἀλλὰ προηγουμένως καθήσατε.

Ἐκάθησα καὶ ἀπηγγειλα: «Εἰς τοὺς λόφους τῆς Γεωργίας».

— «Ὅ,τι δὲν ἀγαπᾷ, ἐκεῖνο καὶ δὲν δύναται» ἐπανέλαβεν ἡ Ζιναΐδα. Ἰδοὺ διατί ἡ ποίησις εἶναι ὡραία· αὕτη μᾶς λέγει ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ δὲν ὑπάρχει δὲν εἶναι καλλίτερον, ἀλλὰ ἐκεῖνο ὅπερ πλησιάζει πλειότερον εἰς τὴν ἀλήθειαν... ὅ,τι δὲν ἀγαπᾷ ἐκεῖνο δὲν δύναται» καὶ ἂν ἤθελεν ὅμως δὲν θὰ ἠδύνατο! Πάλιν ἐσιώπησε καὶ στραφεῖσα ἠγέρθη.

— Πηγαίνομεν, εἶπεν. Μὲ τὴν μητέρα μου μένει ὁ Μαϊ-

[illegible]

Θεέ, φαίνεται ὅτι ἔχεις ἐν τῇ ψυχῇ σου. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ φλυαρήσω. Μήτε ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν θὰ πρόφθανα ἐάν [illegible] κτυπῶ τὸ χείλη του) ἐὰν δὲν ἔμαινα εἰς διάβολος. Ἀλλὰ τί μὲ ἐνδιαφέρει πῶς εἶσαι ὅστις εἶσαι πρέπει ἐξύπνας, ὅλα διεφόρισε τὸ γίνεται μπρός σας [illegible] Τί γίνεται, ἀπάντησε, ἐγὼ ἐπιμένω [illegible]

— Ὁ δόκτωρ μὲ πάρεστήσατε [illegible] γέλωτα. Καλά, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τὸ πῶ εἶπον. Μὲ πιανῆ [illegible] ἔθέσεν [illegible] φωνῆν [illegible] ἡ ἄτμοσφαῖρα τοῦ οἴκου πρῶτον [illegible] ἐστάσεις [illegible] ἐὰν εἶναι εὐχάριστος ἡ ὁμιλία, καὶ δὲν εἰδίκαιης τίποτε κακόν εἰς τοῦτο. Καὶ ἡ πορτοκαλέα ἐπίσης εἰωδιάζει, ἀλλὰ [illegible] ὑπ' αὐτὴν. Αἰ, φίλε μου [illegible] πάλιν σὰς πα[illegible] Ἡ πρᾶγκ ἠπέσα ἐζήλλε καὶ [illegible] νὰ [illegible] εἰς τὸν δόκτορα, ὅτι τῆς πονοῦν οἱ ὀδόντες. Κάποιον ἰδοῦσα τὴν Ζιναΐδα.

— Νὰ προτέθεσεν ἡ γραῖα [illegible] δόκτωρ μαλώσατε τὴν [illegible] ἡμέραν [illegible] μὲ πάγον. Μήπως μπορεῖ νὰ ἰαθῇ μὲ αὐτὸ [illegible] ἀρώτησεν ὁ Ἀβῦσιν.

— Αἰ καὶ τί μπορεῖ νὰ συμβῇ;

— Τί; θὰ νὰ χρωίσητε καὶ [illegible]

— Ἀλήθεια [illegible] θά; Αἰ καὶ [illegible] ἐκεῖ εἶναι τὸ θέμα ὅλον μας! [illegible] Ἰδοὺ φιλοσοφία! [illegible] Ἰδοὺ, βέβαια, ἐπανέλαβεν αὐτὴ. Μήπως [illegible] πολὺ νὰ ζῇ τις; Κυττάξετε γύρω σας [illegible] Ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ εὐχαρίστησις; Ἡ μήπως νομίζετε ὅτι δὲν τὸ καταλαμβάνω τοῦτο; Ἐγὼ αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν, νὰ τρώγω πάγον, καὶ σεῖς δύνασθε σοβαρῶ νὰ μὲ βεβαιοῦτε, ὅτι ἡ ζωὴ αὐτὴ μᾶς ἀξίζει τόσον, ὥστε νὰ τὴν ἀντιλλάξῃ τις καὶ μὲ σπιγκίαν ἀκόμη εὐχαρίστησιν; περὶ εὐτυχίας πλέον δὲν ὁμιλῶ.

— Ἀμπρί εἶναι ἰδιοτροπίαι καὶ ἀνωπαταῖαι, παρετήρησεν ὁ δόκτωρ. Αὐταὶ αἱ δύο λέξεις σᾶς χαρακτηρίζουν· ὅλη ἡ φύσις σας συνοψίζεται εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις. [illegible]

Ζιναΐδα ἐγέλασε νευρικῶς.

— Ἐλείατε πολὺ πίσω, ἀγαπητὲ δόκτορ. Πολὺ ἀσχημα σκέπτεσθε, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ σταματήσητε ἐως ἐδῶ. Φορέσατε τὰς διόπτρας σας. Δὲν ἔχω ἰδιοτροπίας τώρα πλέον, ἀνὸν θέλω δὲ ὅ,τι, ἀνῆκτ ὑπὸ διὰ τὸν ἑαυτόν μου, καὶ δὲν εὑρίσκω εἰς τοῦτο τρόνν! καὶ τί σημαίνει, ἄλλως τε, ἡ ἀνυπουσία. Κύριε Βαλβεμάρ, πρωσθέσε ἀέρνης ἡ Ζιναΐδα καὶ ἐκτύπησε τὸν μικρὸν τῆς πόδα, μὴ μελαγχολῆτε· τὴν φυσιογνωμίαν σας. Δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω νὰ μὲ συλλυποῦνται. Καὶ ἀπεμακρύνθη τρομέρως.

— Εἶναι δηλητηριώδης, δηλητηριώδης οἱ ὑμᾶς ἡ ἀτμοσφαῖρα αὕτη, νεανία μου, ἐπανέλαβεν ἐκ δευτέρου ὁ Λέγκιν.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ Ἀχμὲτ Θηρεώδης ἡ Συρία καὶ ἡ Ἀγγλία κατὰ τὸν δέκατον ἔν δοῦον αἰῶνα, ὁ κ. Ἐδουάρδος Λοκρουᾶ ἐδημοσίευσε μελέτην ἱστορικὴν μὲ πολὺ ἐνδιαφέροντας, ἀφορῶσαν εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ πολεμικὰ γεγονότα μὲν ἡ Συρία καὶ ἡ Ἀγγλία [illegible] κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ παραλήγοντος αἰῶνος. Ὁ συγγραφεύς, ὅπως καταστήσῃ ἐπιέρησιν [illegible] ἐξόν τε μᾶλλον ἀκριβὲς καὶ ἐνδιαφέρον, ἐμελέτησε [illegible] μόνον τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ ἀρχεῖα τῶν Παρισίων, ἀλλὰ καὶ τὰς σημειώσεις, ἃς αὐτὸς ἐν περιηγήσει [illegible] κρατήσει.

Ἐν προλεγόμενοις ἐποιεῖτο λόγον περὶ διαφορᾶς τῶν δύο πολιτισμῶν, ἀνατολικοῦ καὶ δυτικοῦ, ἡ ὁποία ἐγκυρίζεται, ὅτι οἱ πολιτισμοὶ οὗτοι ἠλθον ἀεὶ πότε εἰς ἀντιθεσιν ἐπαφῆς, χωρὶς ποτὲ νὰ ἐκραγῇ σύγκρουσις. Ἴσως, λέγει, τὸ τοιοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς κατασκευῆς τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἀνατολικῶν ἀπὸ τοῦ τῶν δυτικῶν. Οὐδέποτε ὁ ἀνατολίτης θὰ κατορθώσῃ νὰ σκεφθῇ ὡς ὁ δυτικός, οὔτε ὁ δυτικὸς νὰ ἐννοήσῃ πῶς σκέπτεται ὁ ἀνατολίτης. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑψοῦται εἶδος ἀδιαβάτου πνευματικοῦ φραγμοῦ.

Τούτου οὕτως ἐχόντος, ἐν σειτεῖ εὐχερέστατα τὸ μέγεθος τῆς πλάνης, εἰς ἣν ὑποπίπτουσιν οἱ ἐλπίζοντες, ὅτι θὰ μεταστήσωσι τὸν ἄραβα εἰς εὐρωπαῖον· καὶ οἱ προσπαθοῦντες, εἴτε οἱ ἱεραπόστολοι, εἴτε διὰ τῆς ἱερουργίας σχολῶν, εἴτε διὰ τῆς βίας τῶν ὅπλων, νὰ μεταμορφώσωσι τὸ ἀνατολικὸν πνεῦμα. Ἡ πλάνη αὕτη ἐστοίχισε πολὺ εἰς τοὺς εὐρωπαίους.

Ἐν τούτοις, προσθέτει ὁ συγγραφεύς, δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζῃ τις τὴν ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου. Αἱ φυλαὶ αἱ κατοικοῦσαι εἰς ἴτα βάθη τῆς Μεσογείου δὲν εἶνε ἴσως τόσον ἐξηκνιδωμέναι καὶ ἄγονοι, ὅσον φαίνονται σήμερον. Μετὰ τοὺς Μαμελούκους, ἦλθεν ὁ Μεχμὲτ Ἀλῆς μετὰ τὸν Μουρὰτ-βέγ, ἦλθεν ὁ Ὀσμὰν Δίγμας. Ὁ ὑπέρασπιστὴς τῆς Ἡλεούας ἐξέπλῆξε τὴν Εὐρώπην, καὶ ἡ Ἀγατολὴ μᾶς ἐπιφυλάσσει ἀναμφιβόλως καὶ ἑτέρας ἐκπλήξεις εἰς τὸ μέλλον. Παντὸς ὅμως, δὲν πρέπει νὰ τρεφώμεν καὶ μεγάλας ἐλπίδας ὡς πρὸς τοῦτο. Τὸ ἀναρχικὸν καὶ θρησκευτικὸν τῆς Ἀνατολῆς πνεῦμα, τὸν ἀναβιβάζει νὰ παραστήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς πρόσωπον, ὑστερεῦον εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κόσμου. Ἡ ζωὴ ἐφύγεν ἀπὸ αὐτῆς· εἶπα τὴν τελευταίαν αὐτῆς λέξιν. Διετήρησεν ὅμως εἰσέτι ἀρκοῦσαν ζωτικότητα καὶ ἰσχύν, ὥστε νὰ δημιουργήσῃ δυσχερείας καὶ ἀμηχανίας εἰς τὸν πολιτισμόν.

Μία ἐκ τῶν χαρακτηριστικωτέρων φυσιογνωμιῶν τοῦ ἀνατολικοῦ τούτου κόσμου, ὃν ἀποκαλύπτει ὁ κ. Λοκρουᾶ, εἶνε καὶ ἡ τοῦ πασσᾶ Ἀξεζάρ, ὅστις ἐγράφη ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὴν ἐπωνυμίαν Ἀχμὲτ τοῦ θηριώδους, ὅστις ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα ἐτῶν ὑπῆρξεν ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς Ἀκρης, καὶ περὶ οὗ ὁ Βοναπάρτης εἶχεν εἰπεῖν ὅτι ἐνὸς ναυάρχου θὰ εἶχον μεταλλάξει τὰ πρόσωπον τοῦ κόσμου.

Ἡ Χριστιανοσύνη δὲν περιέχει τίποτε τὸ δυνάμενον νὰ συγκριθῇ πρὸς τὴν περιπετειώδη ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου τούτου, τοῦ τόσον παραδόξου, ἤτις, καίτοι πλήρης κακουργημάτων κάποτε δὲν ὑπῆρξεν ὅλως ἐστερημένη δόξης. Χρηματίας διαδοχικῶς, καυτάπαις, δοῦλος, δήμιος, ἀμφιθεὶς εἰς τὰ ὑπατα ἀξιώματα, ὅπως καὶ αὖθις ἐπαναπέστη εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθλιότητα, μὴ ὀπισθοδρομῶν ἐνώπιον οὐδεμιᾶς προδοσίας καὶ οὐδεμιᾶς ἀτιμίας, ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν κενοδοξίαν του καὶ τὴν κακουργίαν του, φιλελεήμων κατά τινας στιγμὰς, κάποιον ἄλλοτε νὰ πίπτωσι χιλιάδες κεφαλῶν χάριν ἁπλῆς ἰδιοτροπίας τῆς θηριώδους του, καὶ μετ' ὀλίγον περιερχόμενος ἀπὸ θύρας εἰς θύραν, ὅπως διαγειμῇ ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς, περιφρόνων τὴν παγοδυναμίαν τῆς Πύλης, καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, γιγνόμενος αἴτιος μιᾶς ἀποτυχίας εἰς τὸν Βοναπάρτην, ὁ θηριωδὴς οὗτος συγκέντρωσε ἐν ἑαυτῷ, εἰς βαθμὸν ὑψηλὸν, ὅλον ἐκεῖνο τὸ μίγμα τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ τελειοποιήσεως πολιτισμοῦ, τῆς θηριωδίας καὶ τῆς πρακτικότητος, τῆς ἀκρᾶς εὐσεβείας, καὶ τῆς ἀπιστείας πρὸς πᾶσαν θρησκείαν, ἥτις χαρακτηρίζει τοὺς κατοίκους τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, συγκειμένους ἐκ διαφόρων φυλῶν. Ἐννοεῖται εὐχερῶς, ὅσον μέγα ἐνδιαφέρον παρέχει ἡ βιογραφία καὶ ἡ κριτικὴ ἐξέτασις τοιούτου ἀνθρώπου. Ἀλλ' ἴσως ἡ εἰκὼν, ἣν δι' αὐτὸν χαράσσει αὐτὸς ὁ κ. Λοκρουᾶ.

«Μεθ' ὅλην τὴν μονομανίαν αὐτοῦ τῶν μεγαλείων καὶ τὰς τρέλλας καὶ παραφορὰς τρομ καὶ τὰς αἱμοχαρεῖς ὁρμὰς τοῦ, ὁ Ἀζεζὰρ ἀπέδη οὐχ ἧττον πολιτικὸς ἀνὴρ, ἀλλὰ πολιτικὸς ἀνὴρ κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον. Ἐκέκτητο τινὰ τινὰ τῶν ἀνωτέρων καὶ ἰδιαιτέρων προτερημάτων, τῶν χρησίμων πρὸς κυβέρνησιν τῶν λαῶν.

Δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶνε ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς του καὶ τῆς χώρας του, μία ἐκ τῶν περιεργοτέρων μορφῶν τῆς μεγάλης ἀνατολικῆς παρακμῆς. Δὲν ἐννοεῖ τι ἐστὶν ὀργανισμὸς διοικητικὸς, ἀλλ' ἔχει περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων ἀορίστους τινὰς ἰδέας, τὰς ὁποίας προσπαθεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ. Δὲν εἶνε, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν προκατόχων καὶ τῶν ὑπόδεεστέρων τοῦ, ἀγρίος καὶ ἀρχαῖος. Εἶνε βάσιος καὶ οὐχὶ Ἄραψ, ἐνδήσεν ὅμως τὸ ἀσιατικὸν πνεῦμα. Οἱ πρόξενοι τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὁ Τῶλε, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Ρεῦῶδ, ἐκφράζονται ὡς ἑξῆς περὶ αὐτοῦ: «Εἶνε μίγμα παραφροσύνης καὶ λογικῆς, ἀγαθότητος, καὶ σκληρότητος, δειλίας καὶ γενναιότητος· οὐδεὶς δύναται νὰ ἐνδοιάσῃ περὶ αὐτοῦ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι τὸν κρίνουσι κατὰ τὰς εὐρωπαϊκὰς ἰδέας. Ὁ μηχανισμὸς τοῦ ἐγκεφάλου δὲν λειτουργεῖ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐν ἀπασαῖς ταῖς φυλαῖς. Τίποτε ἐκπλακτον καὶ ἀκατάληπτον δὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ, ὅπερ ἀλλοῦ πατοῦ, εἶνε χαρακτὴρ ἀνατολικός.

Οἱ μικροὶ βασιλεῖς τῆς Σιδόνος, ὧν ἀναλαμβάνονται ἤδη οἱ σαρκοφάγοι, Ἐσμουναζὰρ ὁ Α'. καὶ Ἐσμουναζὰρ ὁ Β'. σύγχρονοι τῶν Ἀχαιμενιδῶν, τῶν Πτολεμαίων, ἴσως δὲ καὶ τῶν βασιλέων τῆς Βαβυλῶνος, θὰ ἦσαν χαρακτῆρες ἀρχοντῶν ὁμοιοι πρὸς τοῦτον τὸν πασσᾶ τῆς Ἄκρης, ἐχόντες τὴν αὐτὴν ἐκ γενετῆς ὑπερωΐαν, τὴν αὐτὴν περιφρόνησιν τῆς ζωῆς τῶν ἄλλων, τὰς αὐτὰς περὶ κοινωνίας ἰδέας, καὶ περισσότερον ἴσως θρησκευτικὸν φανατισμὸν. Περιωρισμένοι εἰς μικρὰν περιοχὴν, ἀπειλούμενοι ἀδιάκοπος ἐκ νότου ὑπὸ τῶν Φαραώνων, ἐκ βορᾶ δὲ καὶ ἀνατολῶν ἐκ τῶν βασιλέων τῆς Νινεύη ἢ τῶν Χαλδαίων, περιπεπλεγμένοι εἰς τὰς ἐμφυλίους ἔριδας τῶν μικρῶν γείτονων λαῶν, θὰ δίηγον, κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, τὴν αὐτὴν ταραχῶδη καὶ πλήρη θορύβου ζωὴν, ἣν καὶ ὁ Δ. κ. Οἱ στρατιῶται τῶν θὰ ὡμοίαζον πρὸς τοὺς ἰδικοὺς [illegible] Ἀθικόπως ἔσλεπον ἐκ τοῦ ἀπειλουμένους, εἴτε ὑπὸ ἐπαναστάσεως, εἴτε ὑπὸ κατακτήσεως. Θὰ ἦσαν βεβαίως τοιοῦτοι καὶ οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα καὶ τοῦ Ἰσραήλ. Ὁ Δαβὶδ [illegible] τοῦ Ἀλῆ-βέη. Διοικεῖ ὀρδὴν λησταῖων, λῃστεύει εἰς τοὺς μεγάλους δρόμους, γίνεται μισθοφόρος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν Φιλισταίων, ἔπειτα ἡγεμόνας, ἔπειτα πασσᾶς τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὗτος εἶνε ἀνὴρ ὑπέροχος, κατὰ τὸν ἀνατολικὸν τρόπον. Σκοπὸς λόγος ἐκ τοῦ σύνεγγυς, καὶ αὐτὸς θὰ ἐξεπλήττετο ἕνεκα τῆς ἀπιστεύτου ἀνθρωπότητος τῆς συμπεριφορᾶς του, ποὺς κ. κ. Τωλὲ καὶ Ρεῦῶδ. Εὐτυχῶς ὅτι αὐτὸν, ἡ ἐν μεμαρμαρωμένῃ ἀρχῇ διαβίωσις του τὸν κατέστησε μεγαλείτερον καὶ ἡ ἐβραϊκὴ φιλολογία τὸν ἐξύμνησεν ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον. Ὅταν ὁ Δεζὰρ συνηγαγε περὶ ἑαυτὸν τοὺς Ἰσραήλ, θὰ ὑπέπεσε εἰς ὅτι ἀναγινώσκει τὸ ἑξῆς χωρίον τῆς Ἁγίας Γραφῆς: «Ὁ Δαβὶδ ἐξῆλθεν ἐκ Γὲθ, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ Ἀδολλάμ.... Καὶ πάντες ὅσοι εἶχον κ α κ ὰ ἢ ὀ υ λ ε ί α ν ἢ ὀ υ λ ε ί α ζ ἢ, οἱ καταχρεωμένοι, ἢ οἱ δυσαρεστημένοι, μετέβαινον πρὸς συνάντησιν του».

Ἐκ τῶν γραμμῶν τούτων δύναται τις νὰ κρίνῃ πόσον τὸ γενικώτερον πνεῦμα ἐκράτησεν ἐν τῷ σπουδαίῳ τούτῳ πονήματι τοῦ κ. Λοκρουᾶ, ὅπερ καλὸν θέλει συντελέσει εἰς τὴν ἀκριβεστέραν κατανόησιν τοῦ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ

Ὅτε ὑπανδρεύθη ἡ ἀδελφή μου, τὸν ἐξαδελφόν μου, ἤμην μικρὸς παῖς, χάσκων ἀκόμη τὸν κόσμον. Ἡμέραν τινὰ περιεπάτουν οἱ μεμνηστευμένοι ὑπὸ τὰ

δένδρα τοῦ οἰκιακοῦ μας κήπου. Περιφερόμην εἰς τὰς πρασιὰς καὶ ἔκοπτον τὰ ὑψηλὰ χόρτα, διότι ἐβαρυνόμην τὸν ψιθυρισμὸν τῶν δύο.

Ἔξαφνα ὕψωσα τὴν κεφαλήν. Ἡ ἀδελφή μου εἶχεν ἐπακουμβήσει τὴν κεφαλήν της εἰς τὸν βραχίονα τοῦ μνηστῆρος της, ὁ ὁποῖος εἶχε σκύψει πρὸς αὐτὴν καὶ τὰ χείλη των ἠνώθησαν ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν.

Τοὺς παρετήρουν ἔκθαμβος, ἔπειτα δὲ ἔτρεξα πρὸς τὸν ἐξαδελφόν μου καὶ τὸν ἠρώτησα διὰ τί δαγκάνει τὴν ἀδελφήν μου.

Ἐκεῖνος ἐγέλασε δυνατά· ἡ ἀδελφή μου ἠρυθρίασε καὶ μοι ἔρριψεν ὀργίλον βλέμμα. Τότε μοῦ εἶπεν ὁ ἐξάδελφος. «Περίμενε, παιδάριον, μετὰ δέκα ἔτη θὰ κάμῃς καὶ σὺ τὰ ἴδια.»

Ἀλλ' ἐγὼ τὸ ἐδοκίμασα τὴν ἰδίαν ἑσπέραν, καὶ ἐφίλησα εἰς τὰ χείλη τὴν μικρὰν Κατίναν, μὲ τὴν ὁποίαν ἔπαιζον. Ἐκείνη ὅμως μ' ἐρράπισε, καὶ μοι εἶπε σοβαρῶς, ὡς μεγάλη Κυρία, ὅτι τοιοῦτό τι ἦτο ἐντροπή.

Ἀργότερα ἔκαμα τῷ ὄντι καὶ 'γὼ τὸ ἴδιον. Ἐφίλησα τὸ γλυκοφίλημα τοῦ πρώτου ἔρωτος, τὶ ἱερὸν φίλημα τῆς φιλίας καὶ τὸ πικρότατον τῶν φιλημάτων, τὸ φίλημα τοῦ ἀπεχαιρετισμοῦ ἐπὶ τῶν ψυχρῶν χειλεων τοῦ πατρός μου. Τὴν αἰτίαν δεν τὴν γνωρίζω καὶ τώρα ἀλόμη.

Ἐγνώρισα ὅμως καὶ ἄλλο φίλημα. Ἀπήλαυσας ποτὲ τὴν ἡδονὴν, νὰ εὕρῃς ψυχὴν ὁμόφρονα, τῆς ὁποίας αἱ χορδαὶ ἀντηχοῦσιν ἁρμονικῶς πρὸς τὴν ἰδικήν σου, τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς σας ἤνωσεν ἡ αὐτὴ ἀκτὶς καὶ εἶσθε ἓν σῶμα, μία ψυχὴ ἐν τῷ αἰωνίῳ, τῷ καλῷ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ ἀληθεῖ;

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐφιλήθησαν αἱ ψυχαί σας εἰς τὰ Ἠλύσια παιδία.

(Ἐκ τῶν Νέων Μύθων τοῦ Schlosser)

ΠΩΣ ΑΠΗΛΛΑΓΗΝ ΤΗΣ ΠΕΝΘΕΡΑΣ ΜΟΥ

Ἤμην νέος, νεώτατος, μαθητὴς τῆς ἰατρικῆς, ὅτε ἐγνώρισα τὴν κυρίαν Δέμπλη.

Ἡ κυρία Δέμπλη ἦτο χήρα, καὶ εἶχε πέντε θυγατέρας, ἐξ ἴσου ὡραίας· ἀλλὰ ἡ Ρόζα, ἡ τρίτη, μοὶ ἐφάνη θελκτικωτέρα πασῶν.

Παρὰ τῇ κυρίᾳ Δέμπλη, τὸ ὁμολογῶ, διηρχόμην μαγικὰς ἑσπέρας. Ἐγενόμην δεκτὸς διὰ τῶν φιλοφρονεστέρων μειδιαμάτων παρὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν θυγατέρων, παρὰ τῆς μητρὸς πρὸ πάντων. Εἶχον κατακτήσει, προφανῶς, τὴν εὐμένειάν των. Ἐὰν τυχὸν ἀφικνούμην ἐνίοτε ὀλίγον ἀργά:

— Αἴ, ἰατρὲ, —μοὶ ἔλεγεν— ἠργήσατε· πῶς φαίνεται ὅτι τὸ νοσοκομεῖον δὲν δύναται νὰ σᾶς στερήσῃ! Ἰδοὺ τί θὰ εἴπῃ νὰ ἴδῃ τις ἰατρός!

Ἰατρὸς, δὲν ἤμην ἀκόμη· οἱ δὲ ἀσθενεῖς τοῦ νοσοκομείου δὲν εἶχον ἀνάγκην ἐμοῦ ὅπως ἀποθάνωσιν. Ἀλλὰ πράγματά τινα εὐχαριστοῦσι πάντοτε ἀκουόμενα, καὶ ἐγὼ ἠγάπων τόσον τοὺς ἐπαίνους....

Παρῆλθον μῆνες τινές. Ὑπέστην τὰς ἐξετάσεις, καὶ ἠδυνήθην τέλος, νὰ φέρω ἀληθῶς τὸν τίτλον τοῦ ἰατροῦ. Ἔτρεξα ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Δέμπλη, φέρων τὴν χαροποιὰν ἀγγελίαν. Ἡ κυρία Δέμπλη, ἡς τὴν φορὰν ταύτην ἡ τρυφερότης μοὶ ἐφάνη ὄντως ἐγκάρδιος, μοὶ ἐπέτρεψε νὰ ἀσπασθῶ τὰς θυγατέρας της. Ἐπωφελήθην τῆς ἀδείας, καὶ μαντεύετε βεβαίως, ὅτι τὰ χείλη μου παρέμειναν περισσότερον χρόνον ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς χαριέσσης Ρόζης.

Μετὰ δύο ἡμέρας μετέβην παρὰ τῇ καλῇ κυρίᾳ, καὶ ἐζήτησα ἐπισήμως τὴν χεῖρα τῆς λατρευτῆς μου. Ὁποίαν ἦσαν νόμην συγκίνησιν, ὁποίαν ἀνησυχίαν τὴν στιγμὴν ἐκείνην! Ἡ κυρία Δέμπλη ἠγάπα τόσον περιπαθῶς τὴν θυγατέρα της! Τίς ἠξεύρει ἐὰν συγκατένευε ν' ἀποχωρισθῇ αὐτῆς;

Εὐτυχῶς, τὰ πάντα ἐβάδισαν κατ' εὐχήν, καλλίτερον ἀφ' ὅσα, ἐν τῇ νευκνικῇ μου ἀφελείᾳ, προέβλεπον. Πρὸς μεγίστην μου ἔκπληξιν καὶ —ἂς τὸ ὁμολογήσω— οὐχ' ἧσσονα χαρὰν, ἡ σίτησίς μου ἐγένετο εὐμενῶς δεκτὴ, καὶ ἡ κυρία Δέμπλη μὲ ὡδήγησεν ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσάν της καὶ μ' ἐσύστησεν εἰς τὰς θυγατέρας της ὡς τὸν μέλλοντα αὐτῆς γαμβρόν. Περιττὸν νὰ προσθέσω, ὅτι τὰς ἐφίλησα πάλιν ὅλας. Καὶ ἡ μήτηρ μοὶ ἐφιλοδώρησε καὶ αὐτὴ τὸ φίλημά της, τοῦθ' ὅπερ παρέσχεν αὐτῇ νέαν ἀφορμὴν συγκινήσεως. Διεβεβαίωσε δὲ, διὰ κλαυθμηρᾶς φωνῆς, ὅτι τῇ ὑπενθύμιζον τὸν προσφιλῆ μακαρίτην, τὸν κ. Δέμπλη. Ἐὰν ὅμως ἡ φωτογραφία τοῦ προσφιλοῦς μακαρίτου δὲν ἐψεύδετο, ὁ κ. Δέμπλη θὰ ἦτο ἀνὴρ μικρόσωμος, παχὺς, σιμός.... Ἀλλ' ἡ φρᾶσις εἶχεν σκοπὸν νὰ ᾖ φιλοφροσύνη, καὶ ὡς τοιαύτην τὴν ἐξέλαβον·

Σιωπῶ περὶ τῆς τελετῆς τοῦ γάμου, ἥτις ὡμοίασε πρὸς πάσας τὰς παρομοίας τελετάς· σιωπῶ περὶ τοῦ χωρισμοῦ καὶ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, καθ' ὃν ἡ πενθερά μου δὲν παρέλειψε ν' ἀναλυθῇ εἰς δάκρυα, προφέρουσα τὴν καθιερωμένην φράσιν:

— Καταστήσατέ την εὐτυχῆ!

Μετὰ γαμήλιον ταξείδιον διαρκέσαν τρεῖς ἑβδομάδας, ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ ἐνεκατεστήμεν ἐν κομψοτάτῃ ἐπαύλει, ἐν προαστείῳ τινὶ τοῦ Λονδίνου, ὅπου ἐσκόπευον νὰ ἐξασκήσω τὸ ἐπάγγελμά μου.

Μόλις πὸ ὀκτὼ ἡμερῶν εὑρισκόμεθα ἐν τῇ νέᾳ ἡμῶν κατοικίᾳ, ὅτε ἔφθασεν τρυφερωτάτη ἐπιστολὴ τῆς πενθερᾶς μοι, ἥτις δι' ὑστερογράφου μᾶς ἀνεκοίνου τὸ σχέδιόν της, νὰ διέλθῃ μίαν ἑβδομάδα ἐν μέσῳ ἡμῶν, ὅπως ἴδῃ πῶς περνῶσιν οἱ μελλόνυμφοι ἐν τῇ νέᾳ αὐτῶν θέσει.

Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη μοὶ ἐφάνη ὀλίγον τι πρόωρος· ἐθεώρησα ὅμως ἀγενὲς νὰ ἐκφέρω ἀντιλογίαν τινά.

Ἡ πενθερά μου ἔφιχθη τὴν αὐτὴν ἑσπέραν. Ἡ Ρόζα καὶ ἐγὼ ἐκαθήμεθα ὁ μὲν πλησίον τῆς δέ, ἐνθουσιώδεις ἐκ τῆς μοναξίας, ὅτε ἡ ἄμαξα ἔστη πρὸ τῆς θύρας. Ἐτρέξαμεν εἰς τὸν διάδρομον πρὸς ὑποδοχὴν τῆς ἐρχομένης. Ἡ πενθερά μου ἦτο ἐκεῖ, μειδιῶσα καὶ σείουσα τοὺς βοστρύχους διὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν μικροπονηρίας, ἐνῷ ὁ ἀμαξηλάτης κατεβίβαζεν ἐκ τῆς ἁμάξης τρία κιβώτια, δύο ἐδοιπορικοὺς μαρσύππους, καὶ μέγα τι δέμα περιτετυλιγμένον διὰ φαιοῦ χάρτου. Ὀλίγου δεῖν ἐλειποθύμουν ἐκ τῆς ἀπειλητικῆς ἐκείνης θέας!

Ἀπέκρυψα ὅμως τὴν ἐντύπωσίν μου. Κατεκλίθημεν, καὶ, τὴν ἐπιοῦσαν, ἠρώτησα τὴν πενθεράν μου ἐὰν ἐκοιμήθη καλῶς.

— Νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν — ἀπεκρίθη — θὰ ἠδυνάμην νὰ κοιμηθῶ καὶ καλλίτερα. Δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὰ ἐλαστικὰ στρώματα... Ἄχ! τὴν κλίνην μου ἀπὸ πούπουλο!...

Ἡ ἀπόκρισις ἦτο πρόχειρος καὶ ἀπλουστάτη... ἐντούτοις, ἐσιώπησα.

Ἡ πενθερά μου προσέθεσεν, ὅτι αἱ σινδόνες τῇ ἐφάνησάν πως ὑγραί, καὶ ὅτι διὰ τοῦ παραθύρου ἐφύσα ἐπικίνδυνός τις ἄνεμος.

Ὑπεσχέθην, ὅτι θὰ φροντίσω διὰ τὰ πάντα, καὶ τῇ προσέφερα βραστὸν ὠὸν καὶ πλευρία· ἀλλὰ τὰ ὠὰ διήγειρον τὴν χολήν της καὶ τὰ πλευρία τῇ ἐφάνησαν ἐψημένα ὑπὲρ τὸ δέον: Ἔπροτίμα, διὰ τὸ πρόγευμα, καπνισμένας μαινίδας. Δυστυχῶς, δὲν εἶχον παρ' ἐμοὶ, ἀλλὰ τὴν διεβεβαίωσα ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν θὰ ἔχῃ τὰς μαινίδας της. Ἐν τούτοις ὅμως, ἐδέχθη τοεῖς ἀλλάντας, χωρὶς ζημίαν τῶν ὠῶν καὶ τοῦ πλευρίου, ἄτινα, κείτοι πρὸ ὀλίγου ἀπεποιήθη, ἐδέχθη ὅμως νὰ φάγῃ ὅπως μ' εὐχαριστήσῃ.

Σημειῶ, ἐν παρενθέσει, ὅτι ἠγόρασα αὐθημερὸν ὑπερμέγεθες κυτίον μαινίδων. Ἡ πενθερά μου ἔφαγε δύο ἐξ αὐτῶν, εἶτα δὲ ἀνεκάλυψε ὅτι τὸ ἐδώδιμον τοῦτο τῇ ἐπέφερεν σπουδαίαν τοῦ στομάχου διατάραξιν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἔτρωγε τὰς μαινίδας, τὸ κυτίον, ἀφ οὗ ἐδρώμησε τὴν οἰκίαν, ἐδωρήθη εἰς τὴν γαλακτοπώλιδα.

Μετὰ τὸ πρόγευμα, ἡ καλή μου πενθερὰ εἶπε διὰ μελιρρύτου φωνῆς.

— Ροζίνα, μικρά μου, δός μοι τὰς κλεῖδας σου. Θὰ βάλω ὀλίγην τάξιν εἰς τὸ ἐρμάριον τῶν ἀσπρορρούχων καὶ εἰς τὴν ὀψοθήκην. Θέλω νὰ σὲ ἀπαλλάξω τῶν οἰκιακῶν ἐνοχλήσεων κατὰ τὰς δύο ἢ τρεῖς ἑβδομάδας ποῦ θὰ μείνω μεθ' ὑμῶν.

Σημειώσατε τὴν λεπτότητα τοῦ crescendo Κατ' ἀρχὰς, μόνον περὶ μιᾶς ἑβδομάδος εἶχεν ὁμιλήσῃ· τώρα δὲ, ὑπὸ σχῆμα ἀμφιβολίας, μᾶς ἐπέτρεπε νὰ ἐλπίζωμεν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην.

Ἡ ἀγαπητή μου σύζυγος ἐφάνη πως στενοχωρημένη ἐκ τῆς αἰτήσεως. Εὐηρεστεῖτο εἰς ὄκρον ἐκτελοῦσα τὰ χρέη της ὡς οἰκοδεσποίνης Ἡ συνήθεια ὅμως τῆς πρὸς τὴν μητέρα ὑπακοῆς ἦτο τόσον ἐρριζωμένη ἐν αὐτῇ· ὥστε ἔμελλε νὰ παραχωρήσῃ τὰ σήματα τῆς ἐξουσίας της, ὅτε ἦλθον εἰς βοηθειαν αὐτῆς λέγων.

— Ὄχι, μῆτερ μου· ἐπιτρέψατε εἰς τὴν Ροζίνα νὰ κρατήσῃ τὰς κλεῖδας της... Ὅσῳ νέα καὶ ἄπειρος καὶ ἂν ᾖ, διευθύνει ἤδη ἄριστα τὸν οἶκον, ἐπιθυμῶ δὲ πολὺ νὰ λάβῃ ὡς πρὸς τοῦτο τὴν ἀναγκαίαν πεῖραν.

Ἡ Ροζίνα μοὶ ἔρριψε βλέμμα πλῆρες εὐγνωμοσύνης, καὶ ἐφύλαξεν εὐθύμως τὰς κλεῖδας της, ἐνῷ ἡ μήτηρ της προσεπάθησε νὰ φανῇ ἀδιάφορος.

Αἱ ἡμερησίαι μου ἀσχολίαι μ' ἐκάλουν ἔξω. Δὲν ἐπέστρεψα δὲ, εἰμὴ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος. Ὅτε ἡ μικρά μου Ρόζα ἦλθε πρὸς συνάντησίν μου εἰς τὸν διάδρομον, οἱ ἐρυθροὶ αὐτῆς ὀφθαλμοί μοὶ εἶπον ὅτι μικρά τις θύελλα εἶχεν ἐκραγῇ.

Τὴν ἠρώτησα περὶ τῆς αἰτίας τῆς μεγάλης ταύτης λύπης, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ μοὶ εἴπῃ τίποτε. Μετ' ὀλίγον ὅμως, ὅτε εὑρέθη μόνη μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ δωματίῳ μας, ἀφ' οὗ ἔκλαυσεν ὅσον ἤθελεν ἐπὶ τοῦ ὤμου μου, ἔμαθον τὰ διατρέξαντα. Ἡ μήτηρ της τὴν εἶχεν ἐπιπλήξῃ, λέγουσα ὅτι τὰ πάντα πράττει ἀντιστρόφως, κτλ. Παρηγόρησα τὴν πτωχήν μου τεθλιμμένην ὅσον ἠδυνήθην. Τὸ γεῦμα, πρῶτον ἤδη μετὰ τὸν γάμον μας, ὑπῆρξε μεγάλη ἀποτυχία. Ἡ κ. Δέμπλη δὲν διώρθωσε παντάπασι τὰ πράγματα, λέγουσα μετά τινος πικρίας ὅτι ἤλπιζεν, ὅτι δὲν θὰ εἶνε πάντοτε οὕτως. — Ἐὰν ἡ ἀγαπητή μου Ροζίνα μὲ ἤκουεν... Ἐὰν ἔκαμνε τοῦτο... ἐὰν ἔκαμνε ἐκεῖνο.. τὰ πάντα ἤθελον εἶσθαι κατ' εὐχήν! — Ἔλαβον φυσικῷ τῷ λόγῳ, τὸ μέρος τῆς συζύγου μου καὶ διεβεβαίωσα ζωηρῶς τὴν πενθεράν μου, ὅτι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὰ τοῦ μαγειρείου οὐδεμίαν παρουσίασαν ἔλλειψιν.

Μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ διερχώμεθα εὐχαρίστως τὴν ἑσπέραν κατ' οἶκον, ἔδει νὰ σκεφθῶμεν ὅπως διεχώμεθα αὐτὰς ἔξω. Διὰ τοῦτο, ἡμέραν τινὰ, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, ἀνήγγειλα εἰς τὴν Ρόζαν ὅτι τὴν ἑσπέραν θὰ τὴν συνώδευον εἰς μίαν συνεκυλίαν. Ἀλλ' ἰδοὺ ἰδιοτροπία! Ἡ κ. Δέμπλη, ἥτις δὲν ἠγάπα τὴν μουσικὴν κατ' οἶκον, ὅπου οὐδὲν ἐστοίχιζε, κατελαμβάνετο ὑπ' αἰφνηδίου μελομανίας ἐσάκις ἐπρόκειτο νὰ δαπανηθῶσι χρήματα. Εἶνε μὲν ἀληθὲς, ὅτι μοὶ προσέφερε νὰ πληρώσῃ τὸ εἰσιτήριόν της· ἀλλὰ, μετὰ τὴν εὐγενῆ μου ἄρνησιν νὰ δεχθῶ τοιοῦτον τι, δὲν ἐπέμενε παντάπασιν εἰς τὴν πρότασίν της.

Τὴν παρελάβομεν καὶ εἰς τὸ θέατρον ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους. Ἄλλοτε, ἠθέλησε νὰ παρευρεθῇ μεθ' ἡμῶν εἰς φιλοσοφικήν τινα ἑσπερίδα, οὐδὲν ἔχουσαν τὸ ἐλκυστικόν. Νομίζω, ὅτι καὶ εἰς τὴν φυλακὴν θὰ ἤρχετο μεθ' ἡμῶν, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ μᾶς ἀφίνει κατὰ μόνας!.

Κατὰ τὴν ἡμέραν, τὰ πάντα ἐβάδιζον κάλλιστα, δι' ἐμὲ τοὐλάχιστον, ὅντις ἐξηρχόμην τακτικῶς διὰ τὰς ἐπισκέψεις μου· ἡ σύζυγός μου ὑψίστατο μόνη ὅλον τὸ φορτίον Ἡ δυστυχὴς ἐλάμβανε συμβουλὰς, ἐπιπλήξεις, προτροπάς... Ὀλίγου δεῖν τὰ ἔχανε. Ἡ μάγειρος μοὶ ἔδωσε ποσθεσμίαν ὀκτὼ ἡμερῶν, ὅπως ἀντικαταστήσω αὐτὴν, λέγουσα, ὅτι δύο οἰκοδεσποιναι ἐν μιᾷ οἰκίᾳ ἦσαν πολλαί. Συνεφώνουν πληρέστατα πρὸς τὴν γνώμην της.

***

Ἡ μήτηρ μου, ἡ καλλιτέρα καὶ ἁπλουστέρα γυνὴ τοῦ κόσμου, διέμενεν ἐν τῇ ἐξοχῇ, ὅπου ἔζησε πάντοτε. Ξένη πρὸς πᾶσαν ἐπίδειξιν, πρὸς πᾶν τὸ ἐπιτετηδευμένον, ἦτο ἐν μιᾷ λέξει τὸ ἀντίθετον, τῆς κυρίας Δέμπλη.

Τὴν τετάρτην ἀκριβῶς ἑβδομάδα ἀπὸ τῆς παρ' ὑμῖν ἐγκαθιδρύσεως τῆς πενθερᾶς μου, ἔλαβον τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα:

— Κληθεῖσα εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τοῦ δικηγόρου μου, σᾶς ζητῶ μίαν κλίνην. Θὰ εἶμαι εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τὴν ἑβδόμην τῆς ἑσπέρας αὔριον.

Ἡ μήτηρ μου εἶχε σπουδαιοτάτην δίκην ὑπὸ συζήτησιν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ δικηγόρος αὐτῆς ἀπῄτησε τὴν παρουσίαν της.

Ἡ ἀμηχανία μου ὑπῆρξε μεγίστη. Δὲν ἠδυνάμην νὰ στείλω τὴν φιλτάτην μου μητέρα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἀλλὰ, ἀφ' ἑτέρου, ὁ μόνος ἐν τῷ οἴκῳ μου θάλαμος ὃν ἠδυνάμην νὰ τῇ προσφέρω, ἦτο ἤδη κατηλειμμένος.... Τί νὰ κάμω;

Μετὰ μακρὰν σκέψιν, ἀπεφάσισα νὰ μὴ κάμω τίποτε ἀπολύτως, καὶ ν' ἀφισω τὰς δύο ἐπισκεπτρίας νὰ ἐξέλθωσι μόναι των ἐκ τῆς ἀμηχανίας. Ἀμφότεραι εἶχον προσκληθῆ ἀφ' ἑαυτῶν· καὶ, μὴ ὑπάρχοντος εἰμὴ ἑνὸς καὶ μόνου θαλάμου ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἂς τὸν μοιρασθῶσι! Ἡ κ. Δέμπλη εἶχεν ἐξέλθῃ, ὅτε ἔλαβον τὸ τηλεγράφημα· ἀλλὰ κατὰ τὸ πρόγευμα, τῇ ἀνήγγειλον ὅτι ἡ μήτηρ μου ἔμελλε νὰ φθάσῃ τὴν ἑσπέραν, καὶ ὅτι θὰ μοιρασθῇ τὸν θάλαμον μετ' αὐτῆς.

— Θεέ μου! εἶπεν ἡ πενθερά μου. Τοῦτο, φοβοῦμαι, δὲν θὰ εἶναι εὐχάριστον οὔτε εἰς αὐτὴν οὔτε εἰς ἐμέ. Δὲν θὰ ἠδύνατο ἡ μήτηρ σας νὰ κοιμηθῇ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον; — Νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἐν μεγαλητέρᾳ ἀνέσει....

Τῇ ἐξήγησα ὅτι ἡ μήτηρ μου, μὴ οὖσα συνειθισμένη εἰς ταξείδια, θὰ ἔστεν χωρεῖτο εἰς ἄκρον ἐν δωματίῳ ξενοδοχείου.

— Ἀλλ' ἴσως, προσέθηκα προτιμᾶτε ἡ ἰδία νὰ ὑπάγητε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, πηγαίνω εὐθὺς νὰ συμφωνήσω ἓν δωμάτιον.

Ἡ ἰδέα αὕτη ὅμως δὲν ἐγένετο εὐνοϊκῶς ἀποδεκτή.

— Σκέπτομαι, εἶπεν, ὅτι ἡ μήτηρ σας δὲν θὰ μείνῃ ἐπὶ μακρόν. Θὰ τὰ οἰκονομήσωμεν ὅσῳ τὸ δυνατὸν, καὶ θὰ συνεννοηθῶμεν λαμπρά. Ὅσῳ δι' ἐμὲ εἶμαι τόσον εὔκολος ἐγώ!

Τῇ ἑβδόμῃ ὥρᾳ μετέβην εἰς τὸν σταθμόν. Κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τὸν οἶκόν μου ὁδὸν ἐζήτησα συγγνώμην παρὰ τῆς μητρός μου ἐὰν δὲν ἠδυνάμην νὰ τῇ προσφέρω ἢ τὸ ἥμισυ μόνον ἑνὸς θαλάμου, διότι ἡ μήτηρ τῆς Ρόζας εὑρίσκεται παρ' ἡμῖν.

— Μὰ ἡ Ρόζα ἀσθενεῖ;

— Ὄχι, μῆτερ μου. Οὐδέποτε χάρις τῷ Θεῷ, ἦτο καλήτερα εἰς τὴν ὑγείαν της.

— Ἀλλὰ, τὸ ἐν τί σημαίνει ἡ ἐπίσκεψις αὕτη;... Ὅτι ἡ μικρὰ δὲν δύναται νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὸ φουστάνι τῆς μητρός τ...

— Οὔτε πενθερά μου προσεκλήθη ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ θὰ σᾶς ὁμολογήσω, μάλιστα, ὅτι ἐβαρύνθημεν τὴν συντροφίαν της. Ἀλλὰ, πῶς νὰ τῇ δώσωμεν, εὐσχήμως, νὰ τὸ ἐννοήσῃ;

— Πρὸ πόσου καιροῦ εὑρίσκεται μεθ' ὑμῶν;

— Πρὸ μηνὸς σχεδόν.

— Οὖμ! Δὲν εἶπες ὅτι θὰ μένωμεν ἐν τῷ αὐτῷ θαλάμῳ; Καλά· Ἐὰν ἐντὸς δύο ἡμερῶν, ἡ πενθερά σου δὲν ξεκουμπισθῇ ἀπ' ἐδῶ, νὰ μὴ μὲ λέγῃς πλέον μητέρα σου.

— Ὑμεῖς;... ἀλλὰ πῶς;

— Ἰδικός μου λογαριασμός.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐρωτήσεις μου οὐδὲν κατώρθωσα νὰ μάθω περὶ αὐτῆς.

Φθάσασα εἰς τὸν οἶκον, ἡ μήτηρ μου ἠσπάσθη τρυφερῶς τὴν Ρόζαν· αἱ δύο συμπεθέραι ἀντήλλαξαν τὰς εὐγενεστέρας φιλοφρονήσεις.

Ἀνελογίσθην τοὺς πυγμομάχους, οἵτινες ἔθλιβον ἀλλήλων τὴν χεῖρα, ἑτοιμαζόμενοι πρὸς μονομαχίαν ἀναμεταξύ των.

— Κυρία Δέμπλη, εἶπεν ἡ μήτηρ μου, ὁποία παράδοξος σύμπτωσις, νὰ συνευρεθῶμεν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ παρὰ τοῖς τέκνοις ἡμῶν!

— Ὦ! — ἀπεκρίθη ἡ πενθερά μου μετά τινος ἀμηχανίας. — Εὑρίσκομαι ἐνταῦθα πρὸ τινων ἡμερῶν. —

— Ἦλθες, μαζύ μου, ἀκριβῶς πρὸ εἰκοσιεννέα ἡμερῶν, τὴν ἑβδόμην τοῦ παρελθόντος μηνὸς — εἶπεν ἡ Ρόζα, ὡσεὶ θέλουσα νὰ ἀπομακρύνῃ, πᾶσαν ἀμφιβολίας πιθανότητα.

— Θεέ μου!... τόσος καιρός!... Φαντάζομαι πῶς αἱ θυγατέρες σας θὰ στενοχωροῦνται διὰ τὴν ἀπουσίαν σας!

— Τῷ ὄντι, ἀρχίζουσι νὰ παραπονῶνται. Ἀκριβῶς σήμερα τὸ πρωΐ, μάλιστα, ἔλεγον ὅτι, μόλις ἡ Ροζίνα μου δυνηθῇ νὰ κάμῃ χωρὶς ἐμὲ, θ' ἀναχωρήσω.

Ὦ τῆς ἀναισχυντίας! ἐσκέφθην... ἀλλὰ δὲν τὸ εἶπον.

— Τῆς Ροζίνης, φαίνεται, τῆς ἀρέσκει νὰ τᾶς ἔχῃ μαζύ της. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι, ὅσῳ ταχύτερον ἀφίνονται τὰ παιδιὰ νὰ διευθύνωνται μόνα των, τόσῳ τὸ καλήτε-

ραν. Πρέπει αἱ νέαι νὰ διευθύνωσιν αὐταὶ τὸν οἶκον των ὅπως μάθωσι καλὰ νὰ τὸν διευθύνωσι.

— Πιθανόν, ἀλλὰ ἡ μικρά μου Ρόζα ἔχει τόσον ὀλίγην πεῖραν.

— Θὰ τὴν ἀποκτήσῃ, μὴν ἀμφιβάλλετε.

Ἡ κ. Δέμπλη ἤλλαξεν ὁμιλίαν. Εὐηρεστήθην ἐκ τούτου διότι ἐγὼ μεγίστη διετέλουν ἀμηχανία.

Ἤμην ἀνήσυχος περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αἱ δύο γυναῖκες θὰ διήρχοντο ἐν τῷ κοινῷ αὐτῶν δωματίῳ. Ἀναλογιζόμην τὴν ριζικὴν διαφορὰν τῶν συνηθειῶν των. Ἡ κυρία Δέμπλη ἤναπτε τὴν ἑστίαν ἐκ τῶν θαλάμων της, ἐλούετο διὰ γλιαροῦ ὕδατος, καὶ ἐφόρει τὰ ρεύματα· ἡ μήτηρ μου, ἐξ ἐναντίας ἐκοιμᾶτο μετὰ ἀνοικτοῦ παραθύρου, τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος, καὶ ἀσφυκτία ἐν κλειστῷ θαλάμῳ. Ἡ κυρία Δέμπλη ἠγείρετο ἀργά, καὶ οὐδέποτε ἦτο ἕτοιμος κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος, ἡ μήτηρ μου ἡτοίμαζε τὸ ἐξυπνητήριον τὸ μὲν θέρος διὰ τὴν πέμπτην, τὸν δὲ χειμῶνα διὰ τὴν ἕκτην τῆς πρωΐας, καὶ, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος, εἶχεν ἤδη τελείωσῃ πλείστας οἰκιακὰς ἐργασίας...

Τὴν ἐπιοῦσαν, ἀκριβῶς ἐς τὰς ἑξ, ἡ Ρόζα καὶ ἐγὼ ἀφυπνίσθημεν ὑπὸ φοβεροῦ πτυπήματος κρότου ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ.

— Παναγία μου! τί εἶνε; εἶπεν ἡ σύζυγός μου.

— Τὸ ἐξυπνητήριον τῆς μητρός μου, τῇ ἀπεκρίθην γελῶν ἐξ ὅλης καρδίας.

— Ἀλλ' ἡ μητέρα μου...

— Δὲν πειράζει· θὰ συνεθίσῃ· καὶ ἴσως θὰ ἦναι οὕτως ἕτοιμη διὰ τὸ πρόγευμα, τοῦθ' ἅπερ τώρα δὲν συμβαίνει.

Πρὶν τελειώσω τὴν φράσιν μου, ἡ Ρόζα ἐκοιμᾶτο πάλιν βαθύτατα.

Ὅτε κατήλθομεν διὰ τὸ πρόγευμα, ἡ μήτηρ μου εὑρίσκετο ἤδη εἰς τὸ ἑστιατόριον· ἡ Ρόζα τὴν ἠρώτησε πῶς ὁ ἦλθε τὴν νύκτα.

— Ὡραιότατα, ἀπεκρίθη· ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ἡ συγκατοικός μου δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ εἴπῃ τὸ ἴδιον. Χθὲς εἰς τὸ δεῖπνον, ἅς τὰ λέγω ἐμπιστευτικῶς — δὲν ἐκρατήθη πολύ... καὶ τὴν νύκτα... ἐτιμωρήθη.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ἡ κ. Δέμπλη. Ἐφόρει μέγα σάλιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἡ δὲ ὄψις της ἦτο ἠλλοιωμένη.

— Ἔμαθον μετὰ λύπης ὅτι δὲν εἶσθε καλά, τῇ εἶπον — Τί τρέχει;

— Τί τρέχει; — ἀπεκρίθη, ῥίπτουσα δηλητηριώδες βλέμμα πρὸς τὴν μητέρα μου. — τί τρέχει; χάρις εἰς τὸ ἀπαίσιον ἐκεῖνο παράθυρον ἔχω φοβερὰν νευραλγικὴν κρίσιν.

Ἡ μήτηρ μου εἰσερχομένη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου, εἶχε εὕρῃ τὴν κ. Δέμπλην κοιμωμένην, ἤδη βαθύτατον ὕπνον. Ὁ ἀερισμὸς τοῦ δωματίου τῇ ἐφάνη ἀνεπαρκής, καὶ ἠμιανοίξασα τὸ ἓν τῶν παραθύρων, τῷ ἀφῆκεν οὕτως μέχρι τῆς πρωΐας.

— Μὴ νομίσητε ὅτι πταίει τὸ παράθυρον, — εἶπεν μετὰ γλυκύτητος ἡ μήτηρ μου. Ἐὰν μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς ὁμιλήσω εἰλικρινῶς, θὰ σᾶς εἴπω τὴν αἰτίαν τῆς ἡμικρανίας σας. Χθὲς τὴν ἑσπέραν ἤμην σχεδὸν βεβαία ὅτι τὴν νύκτα θὰ ὑπεφέρατε.

— Καὶ διατί;

— Ἀλλὰ... χάριν εἰς τὰ ὦμα ἐκεῖνα καρυκεύματα, τῶν ὁποίων ἐκάμετε κατάχρησιν κατὰ τὸ δεῖπνον. Οὐδὲν ὑπάρχει μᾶλλον ἐπιβλαβές. Σὺ φιλτάτη μου Κυρία, εἰς τὴν ἡλικίαν μας — (ἡ κ. Δέμπλη ἦτο ὁμήλιξ τῇ μητρί μου, καὶ τοι ἐφρόντιζε παντοιοτρόπως νὰ φανῇ νεωτέρα) — Εἰς τὴν ἡλικίαν μας πρέπει νὰ λαμβάνωμεν πολλὰ προφυλάξεις. Ἄλλως, τὰ πληρόνομεν πολὺ ἀκριβά. Εἶμαι ὀλίγον ἰατρός, καὶ ἔχω καταπότια τινά, κατάλληλα διὰ τὴν περίστασιν. Ἀλλὰ πιστεύσατέ με, Κυρία μου. Ἐὰν θέλετε νὰ ἔχετε πάντοτε καλὴν ὑγείαν, πρέπει νὰ χρησιμοποιῆτε τὸ παράθυρον ἀοικτόν!..

— Εὐχαριστῶ! — ἐστέναξεν ἡ πενθερά μου — Τὰ ἰατρικά σας εἶνε παρὰ πολὺ ἡρωϊκὰ δι' ἐμέ... Ἀ! καὶ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἐξυπνητήριον! ἀκόμη δὲν συνῆλθον ἐκ τοῦ φόβου... ἐνόμισα ὅτι κατεκρημνίζετο ἡ οἰκία.

— Καὶ εἰς ποῖον θὰ συνεθίσητε. Εἶμαι βεβαία ὅτι αὔριον τὸ πρωΐ...

— Ὦ! αὔριον τὸ πρωΐ θὰ εἶμαι μακρὰν τοῦ ἀπαισίου τούτου κρότου. Αἱ θυγατέρες μου μὲ θέλουσι... Καὶ ἐὰν ἡ Ρόζα τὸ ἐπιτρέψῃ, θὰ ἀναχωρήσω σήμερον. Τώρα ποῦ εἴσθε ἐδῶ, μόνοι, νὰ τὴν συμβουλεύετε, δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην ἐμοῦ.

— Ἡ Ρόζα θὰ τὰ καταφέρῃ καλὰ μόνη της, καὶ δὲν θὰ τὴν ἐναχλῶ διὰ τῶν συμβουλῶν μου, ἐκτὸς ἐὰν μοὶ τὰς ζητῇ ἀφ' ἑαυτῆς... Ἀλλὰ λυποῦμαι κυρία Δέμπλη, ὅτι ἀναχωρεῖτε ἀφρόβως ὅτε ἀρχίζομεν νὰ γνωριζώμεθα... Θὰ συνεννοούμεθα λαμπρὰ ἀναμφιβόλως. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι θὰ συναντηθῶμεν καὶ πάλιν ἐσῶ ταχέως.

— Καὶ ἐγὼ τὸ ἐλπίζω — ἀπεκρίθη ἡ πενθερά μου, ἀνευ πεποιθήσεως.

— Τὴν πρώτην φορὰν ὅπου θὰ ἔλθητε νὰ ἐπισκεφθῆτε τὴν κόρην σας, θὰ παρακαλέσω τὸν υἱόν μου νὰ με εἰδοποιήσῃ. Μοὶ τὸ ὑπόσχεσαι Ἐδουάρδε;

Τῇ τὸ ὑπέσχεθη εἰλικρινῶς καὶ ἐξ ὅλης καρδίας.

— Εἶμαι ἔτοιμος σύμφωνα. Θὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἢ τὸ θᾶττον τὴν ἐπαύριον. Θὰ κοιμώμεθα μὲ τὸ παράθυρον ἀνοικτόν. Κυρία Δέμπλη, καὶ θὰ εἴσθε τῶς θὰ εἴσθε καλά. Ἐντὸς δέκα πέντε ἡμερῶν θὰ εἴσθε παχεῖα καὶ βρωτερὰ ὡς καὶ ἐγώ. Μόνον, δὲν θὰ τρώγετε οὐδὲν βαρὺ τὴν ἑσπέραν.

***

Ἡ κυρία Δέμπλη ἠτοίμασε τὰς ἀποσκευάς της καὶ ἀνεχώρησε μετὰ δύο ὥρας.

Τὴν ἑσπέραν ἡ μήτηρ μου μᾶς ἀπεγαιρέτισε.

— Δὲν θὰ φύγετε τόσον γρήγορα — εἶπεν ἡ Ρόζα. Ἐλπίζω ὅτι θὰ μείνετε ἡμέρας τινὰς μεθ' ἡμῶν.

— Εἴσθε πολὺ καλή, κόρη μου, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἐπιμυκτίσω τὴν ἐγκαθεδρίαν μου.

Αἱ ὑποθέσεις μου θὰ τελειώσουν αὔριον, καὶ θὰ ἀναχωρήσω ἀμέσως.

Μάτην ἡ Ρόζα τὴν παρεκάλεσε νὰ μείνῃ ὀλίγας ἔτι ἡμέρας. Ἡ μήτηρ μου τὴν διέκοψε.

— Ὄχι, φιλτάτη, δύο συνεννοοῦνται πάντοτε καλλίτερον ἢ τρεῖς. Ἡ παροιμία εἶνε πρὸ πάντων ἀληθεστάτη, ὅταν πρόκειται περὶ ἀνδρογύνου. Ἐγὼ τὴν μεγαλειτέραν ὑπόληψιν διὰ τὰς πενθερὰς, διότι, καὶ ἀνήκω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν σεβαστὴν ταύτην κατηγορίαν... ἀλλὰ καὶ τὰ ἄριστα τῶν πραγμάτων εὐκόλως τὰ βαρύνεται τις. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει τις νὰ κάμῃ κατάχρησιν. Εὐχαρίστως θὰ σᾶς ἐπισκεπτωμαι, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἐστὲ ἡσυχοι. Ἀλλὰ μὴ λησμονῆτε, παρακαλῶ, τὴν ὑπόσχεσίν σας, καὶ εἰδοποιήσατέ με ἀμέσως, ὅταν ἔλθῃ ἡ κ. Δέμπλη. Θὰ μὲ ἰδῆτε καὶ ἐμὲ ἀμέσως....

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ)

Εἰς εἰς θάνατον κατάδικος, ὡς φονεὺς δύο γυναικῶν, ὡδηγεῖτο εἰς τὸ ἰκρίωμα. Τὸν συνώδευε δὲ καὶ ὁ πνευματικός του.

— Πνευματικέ μου, τὸ ἔλεγεν, κάμε τρόπο, ν' ἀγιάσουν τὰ κόκκαλα τοῦ πατέρα σου, κάμε τρόπον νὰ μὴ καρατομηθῶ.

— Δὲν ἠμπορῶ, παιδί μου, τὰ βλέπεις, χάριν δὲν σοῦ ἔδοθη. πρέπει νὰ τὸ πάρῃς ἀπόφασιν.

— Μὰ σὲ παρακαλῶ, παπά μου σοῦ λέγω πῶς δὲν θέλω νὰ μὲ κόψουνε.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τὸν παρελάμβανον εἰς χεῖράς των οἱ δήμιοι.

Ὁ δὲ κατάδικος μετ' ἀγανακτήσεως:

— Καὶ ἐπειτα λέγουν ὅτι αἱ τελευταῖαι θελήσεις τοῦ θνήσκοντος εἶνε ἱεραί!

*

Μία ἰδέα ἔνος ἐκλογικοῦ:

— Μοῦ ἀρέσουν πολὺ τὰ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα, διότι εἶνε διδακτικώτατα, ἀλλὰ δὲν τ' ἀναγινώσκω ποτέ, διότι εἶνε ὀχληρότατα.